

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkning om formål og bestemmelser:

I dokumentet er fredningens formål og bestemmelser fremhævet som hjælp til læseren. Fremhævningerne er vejledende. Fredningens formål og bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af af fredningens formål](#)

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Miljø- og Fødevareklagenævnet:

Fredningsnævnet:

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

7. juli 2023

22/08466

SKJ

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

MILJØ- OG

FØDEVAREKLAGENÆVNET

Toldboden 2

8800 Viborg

AFGØRELSE VEDRØRENDE ERSTATNING i sag om fredning af Tverstedts grønne front i Hjørring Kommune

Tlf. 72 40 56 00

CVR-nr. 37795526

EAN-nr. 5798000026070

nh@naevneneshus.dk

www.naevneneshus.dk

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 44, stk. 1, jf. § 39.¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig dels afgørelse af 6. oktober 2021 om erstatning til lb.nr. 1, Jytas Udlejning ApS, i anledning af fredning af Tverstedts grønne front i Hjørring Kommune.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har fastsat godtgørelse for sagkyndig bistand på 3.000 kr., jf. naturbeskyttelseslovens § 47, hvoraf staten ved Miljøstyrelsen afholder tre fjerdedele og Hjørring Kommune en fjerdedel, jf. naturbeskyttelseslovens § 49, stk. 3.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om erstatning i anledning af fredningen kan efter naturbeskyttelseslovens § 45 påklages til Taksationskommissionen af de, der har påklaget fredningsnævnets afgørelse af erstatningsspørgsmålet til nævnet, eller for hvis vedkommende nævnet har skærpet fredningsbestemmelserne eller nedsat erstatningen. Afgørelsen kan endvidere påklages af Hjørring Kommune og af Miljøministeren.

Klagefristen er fire uger fra den dag, Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er meddelt den klageberettigede, jf. naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 1. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag. Klage skal indgives til Miljø- og Fødevareklagenævnet, e-mail: mfkn@naevneneshus.dk, der videresender klagen til Taksationskommissionen, jf. § 45, stk. 4.

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om godtgørelse kan ikke påklages, jf. naturbeskyttelseslovens § 47.

Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentliggjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 1 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet,² der har behandlet sagen i den læge afdeling, jf. lovens § 3, stk. 1, nr. 10.

---

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet, som ændret ved lov nr. 900 og 21. juni 2022 om ændring af museumsloven, lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet og forskellige andre love.

1. Indledning

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del har den 6. oktober 2021 truffet afgørelse om at tilkende erstatning på 154.927 kr. og godtgørelse for sagkyndig bistand på 20.000 kr. i anledning af fredning af Tverstedes grønne front i Hjørring Kommune.

Fredningssagen er rejst den 10. januar 2019 af Danmarks Naturfredningsforening og Hjørring Kommune.

Formålet med fredningen er at bevare de åbne og varierede klitlandskaber, at sikre og forbedre områdets naturværdier, blandt andet ved naturpleje og ved at sikre og styrke områdets funktion som spredningskorridor mellem de to fredede områder øst og vest for fredningen, samt at sikre og forbedre offentlighedens ret til at færdes og opholde sig i området.

Fredningsnævnets afgørelse om erstatning er påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af én lodsejer, lb.nr. 1, Jytas Udlejning ApS, matr.nr. 8a Tversted By, Tversted, jf. naturbeskyttelseslovens § 43, stk. 2.

Fredningsnævnets afgørelse af 6. oktober 2021 om at gennemføre fredningen af Tverstedes grønne front er ikke påklaget.

2. Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig dels afgørelse

Det fremgår af fredningsnævnets afgørelse, at fredningsområdet omfatter ca. 95 ha, der ejes af 17 private lodsejere med 62,27 ha, Hjørring Kommune med 10,10 ha, samt 22,59 ha umatrikuleret areal.

Det fremgår endvidere af afgørelsen, at fredningsnævnet efter naturbeskyttelseslovens § 39, stk.1, 1. pkt., skal fastsætte erstatning til ejere/brugere og andre indehavere af rettigheder over de fredede ejendomme for det tab, som fredningen påfører dem.

På den baggrund har fredningsnævnet den 8. februar 2021 fremsendt udkast til fredningsafgørelse og opfordret sådanne rettighedshavere til senest den 1. marts 2021 at opgøre deres erstatningskrav og indsende dem til nævnet. Det fremgår, at der er modtaget erstatningskrav fra to lodsejere, herunder lodsejer med lb.nr. 1.

Det fremgår af afgørelsen, at fredningsnævnet ved udmåling af erstatning efter § 39 har fulgt en fast praksis, hvor erstatningerne som udgangspunkt fastsættes efter takster, der dog kan reduceres eller helt bortfalde, afhængig af, i hvilken grad arealet i forvejen er omfattet af naturbeskyttelseslovens generelle reguleringer.

Fredningsnævnet har fastsat følgende erstatningstakster for privatejede arealer:

- Grunderstatning: 3.700 kr. pr. ha, dog minimum 3.700 kr.

- Beplantningsforbud: 6.000 pr. ha for arealer beliggende i landzone eller sommerhusområde, som ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3
- Der ydes halv grunderstatning for arealer med beskyttelseslinjer ved åer
- Der ydes ikke grunderstatning for arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og § 8 om klitfredning
- Der tilkendes grundtakst på 3.700 kr. for § 3-arealer, der den 1. juli 1992 var beliggende i byzone eller sommerhusområde
- Eksisterende stier: 15 kr. pr. m.
- Nye stier: 60 kr. pr. m.

Fredningsnævnet har i henhold til naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1, ikke tilkendt erstatning for offentligt ejede arealer.

Det fremgår af afgørelsen, at arkitekt Gorm Nørmark-Larsen i mail af 21. marts 2021 til fredningsnævnet på vegne af klager har fremsat krav om erstatning på 3.625.000 kr. Det er oplyst, at der har været forhandlet med Hjørring Kommune om opførelse af 14–15 sommerhuse, og at klager i 2011 forhandlede med kommunen om at sælge den omhandlede ejendom på matr.nr. 8a, Tversted By, Tversted for 3 mio. kr., men at forhandlingerne gik i stå, da en mulig fredning kom frem i offentligheden. Kravet er nærmere opgjort som 450.000 kr. for køb af ejendommen, 175.000 kr. for betalte ejendomsskatter, forsikringer mv. fra køb og til i dag, og 3 mio. kr. for tab af byggemuligheder.

Miljøstyrelsen har den 24. august 2021 bemærket til det rejste krav, at ejendommen, som er beliggende inden for fredningsforslaget, ikke er udlagt til byzone eller sommerhusområde, hvorfor der ikke kan forventes udstykning. Med undtagelse af tre små arealer er den del af matriklen, der er beliggende inden for fredningsforslaget, omfattet af § 3 beskyttelse. De tre små arealer, der ikke er omfattet af § 3-beskyttelse, er så små, at de reelt er uden betydning i forhold til muligheden for opførelse af sommerhuse.

Hjørring Kommune har bemærket, at ejendommen både er beliggende i landzone og inden for kystnærhedszonen, samt at ejendommen ikke er omfattet af en lokalplan eller i kommuneplanen omfattet af en kommuneplanramme f.eks. med henblik på byudvikling. Hele ejendommen er omfattet af planlovens kystnærhedszone. Kommunen har oplyst, at den tidligere har afvist muligheden for, at arealet kan anvendes til sommerhusformål, og har desuden henvist til, at bebyggelse af arealet i øvrigt ikke er en mulighed på grund af naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttet natur.

Fredningsnævnet har af de grunde, der er anført af henholdsvis Miljøstyrelsen og Hjørring Kommune afvist lodsejers krav. Fredningsnævnet har ikke fundet anledning til at fravige de beskrevne principper for udmåling af erstatning i anledning af den skete fredning.

Fredningsnævnet har herefter fastsat følgende erstatning til klager:

Areal i alt ca. 7,70 ha		
§ 3-areal	7,63 ha	0 kr.
Sø/Åbeskyttelseslinje	7,63 ha	0 kr.
Klitfredning § 8	2,38 ha	0 kr.
Andre arealer med beplantningsforbud mv.	279 m ² (3 små delarealer) 69,58 kr. 69 m ² (tillægstakst) 672,98 kr.	742,57 kr.
Stier	Ny sti 173 m 10.380 kr. Eksisterende sti 156 m 2.340 kr.	12.720,00 kr.
Erstatning i alt		13.463,00 kr.

Vedrørende udredningen af erstatning og godtgørelse fremgår det af fredningsnævnets afgørelse, at den samlede erstatning og godtgørelse udredes af Miljø- og Fødevareministeriet med tre fjerdedele og af Hjørring Kommune med en fjerdedel.

3. Klager og bemærkninger hertil

Lb.nr. 1, Jytas Ejendomme ApS, der er repræsenteret ved arkitekt Gorm Nørmark-Larsen, har anført, at erstatningsafgørelsen er truffet på et forkert grundlag for så vidt angår matr.nr. 8a, Tversted By, Tversted. Klager har anført, at der er fejl i de oplysninger, som Miljøstyrelsen og Hjørring Kommune har lagt til grund i deres bemærkninger til det erstatningskrav, som klager har fremsat over for fredningsnævnet. Klager har oplyst, at det fremgår af OIS, at matr.nr. 8a, Tversted By, Tversted er omfattet af Byplanvedtægt nr. 1, der er vedtaget af Uggerby Kommune den 1. april 1952, godkendt af Boligministeriet den 12. juni 1952, godkendt af Hjørring Amts vejvæsen den 1. august 1952 og tinglyst den 3. december 1952.

Det fremgår af klagen, at byplanvedtægten er delvist afløst den 7. oktober 2020, men at denne afløsning ikke omfatter matr.nr. 8a Tversted By, Tversted, hvorfor byplanvedtægt nr. 1 fortsat er gældende for ejendommen.

Klager har oplyst, at det fremgår af § 1 i byplanvedtægt nr. 1, at matr. nr. 8a Tversted By, Tversted er omfattet af byplanvedtægtens bestemmelser for zone 2, at det fremgår af § 4 stk. 1, at kun parceller hvis arealindhold er mindst 2.500 m² må bebygges, at det fremgår af § 4, stk. 2, at parceller skal kunne rumme et kvadrat med en sidelinje på 35 m, at det fremgår af § 4 stk. 5, at kun ét beboelseshus må opføres på hver parcel, og at det fremgår af § 4 stk. 6, at hvis bebyggelse udføres efter en for flere grunde fælles bebyggelsesplan kan det tillades, at indtil halvdelen af det i stk. 1 fastsatte mindste grundareal udlægges som samlet fællesareal. I så fald kan sidelinjen i et kvadrat efter stk. 2, nedsættes til 20 m.

Ifølge klager giver byplanvedtægt nr. 1 mulighed for at udstykke ca. 52.000 m² uden for klitfredningslinjen. Hvis veje m.v. undtages, vil det være muligt for klager at udstykke mindst 14–15 byggegrunde på klagers ejendom. Klager har på den baggrund fastholdt erstatningskravet på 3.625.000 kr., som også blev fremsat over for fredningsnævnet.

Det fremgår desuden af klagen, at klager er positivt indstillet over for en forhandling, hvor antallet af byggegrunde reduceres til 4–5 sommerhuse uden nærmere angivelse af placeringen på ejendommen.

Hjørring Kommune har den 30. december 2021 bemærket, at byplanvedtægt nr. 1 for Tversted sogns kystområde fra 1953 ikke er gældende for de dele af klagers ejendom, som klager har oplyst. Kommunen har oplyst, at kun den nordligste del af ejendommen er omfattet af byplanvedtægt nr. 1, og at dette areal stort set er sammenfaldende med den del af ejendommen, der er omfattet af klitfredning efter naturbeskyttelsesloven.

Ifølge Hjørring Kommune var de dele af ejendommen, som er beliggende uden for klitfredningslinjen, tidligere omfattet af byplanvedtægt nr. 3 for et feriservicecenter i Tannisby, Tversted. Ifølge vedtægtens kapitel XIII ophæves byplanvedtægt nr. 1 for de arealer, der er omfattet af byplanvedtægt nr. 3, blandt andet matr.nr. 8a, Tversted By, Tversted (klagers ejendom). Kommunen har oplyst, at byplanvedtægt nr. 3 er vedtaget af Hirtshals Kommune i 1973 og godkendt af Miljøministeriet i 1974. Byplanvedtægt nr. 3 blev ophævet ved Hjørring Kommunes afgørelse af 30. oktober 2014, som blandt andet også er sendt til klager.

Hjørring Kommune har den 20. februar 2023 supplerende bemærket, at den nordlige del af klagers ejendom, der fortsat er omfattet af byplanvedtægt nr. 1, er beliggende inden for klitfredningslinjen, og at byplanvedtægt nr. 1 ikke har været gældende for store dele af klagers ejendom siden november 1974. Det er efter kommunens vurdering ikke korrekt, når klager oplyser, at fredningsnævnets afgørelse er truffet på et forkert grundlag, og at klager derfor ikke mister muligheden for at udstykke ejendommen som følge af fredningen.

Herudover har Hjørring Kommune oplyst, at der ikke er mulighed for at forhandle om udstykning af 4–5 ejendomme grundet de aktuelle planmæssige forhold, at hele området er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og at kommunen ikke agter at dispensere til eventuelt byggeri, hvorfor det ikke vil være muligt at bebygge ejendommen.

Hjørring Kommune har desuden oplyst, at ejendommen er beliggende i landzone, hvorfor både udstykning og bebyggelse af ejendommen forudsætter landzonetilladelser, og at ejendommen ikke er omfattet af en kommuneplanramme, der udlægger ejendommen til etablering af et sommerhusområde.

Miljøstyrelsen har den 1. marts 2023 bemærket, at klagers ejendom ikke er udlagt til byzone, sommerhusområde eller omfattet af en lokalplan, hvorfor der ikke kan forventes mulighed for udstykning. Styrelsen har desuden bemærket, at der efter praksis ikke tilkendes erstatning for arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og at de tre mindre arealer på ejendommen, der ikke er beskyttet af bestemmelsen, er så små, at udstykning ikke er relevant.

4. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

4.1 Sagens behandling

I sagens behandling har Miljø- og Fødevareklagenævnets medlemmer deltaget: Thomas Steensen (formand), fhv. landsdommer Eva Staal og landsdommer Olaf Tingleff, og de læge medlemmer Lene Hansen, Kristian Pihl Lorentzen, Maria Temponeras og Jens Vibjerg.

Miljø- og Fødevareklagenævnet besøgte den 11. maj 2023 fredningsområdet og afholdt samtidig offentligt møde om sagen.

Danmarks Naturfredningsforening og Hjørring Kommune redegjorde som sagsrejsere for fredningen af Tverstedts grønne front under besigtigelsen.

Der var under mødet indlæg om områdets fredningsværdier og om behovet for pleje af fredningsområdet.

Herudover var der indlæg om de planmæssige forhold på klagers ejendom, og de for fredningsnævnet fremførte argumenter mod at forhøje erstatningen for klagers ejendom blev i alt væsentlighed gentaget.

Klagers repræsentant redegjorde for klagers virksomhed og anførte i den forbindelse, at det efter hans vurdering var muligt at indpasse et projekt med sommerhuse i ejendommens natur med en minimal påvirkning til følge. Repræsentanten oplyste endvidere, at klager i 2011 var i forhandling med Hjørring Kommune om udstykning og bebyggelse på ejendommen, men at forhandlingerne endte uden resultat. Klager opfattede situationen i 2011 således, at der ikke derved endeligt var gjort op med mulighederne for at indgå en aftale med kommunen på et senere tidspunkt.

4.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Efter naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1, fastsættes der erstatning til ejere af rettigheder over en fredet ejendom for det tab, som fredningen påfører dem.

I overensstemmelse med fast praksis tilkender Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke grunderstatning for arealer, som efter lovgivningen allerede er omfattet af erstatningsfri regulering. Medmindre der foreligger særligt byrdefulde forhold i fredningen, som går ud over de restriktioner, der allerede følger af lovens bestemmelser, er der derfor ikke praksis for at tilkende grunderstatning for arealer omfattet af § 3 og § 8.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der ikke foreligger særligt byrdefulde forhold i fredningen af Tversteds grønne front, der ligger ud over de restriktioner, der allerede følger af de generelle beskyttelsesregler, hvorfor nævnet tiltræder fredningsnævnets afgørelse om ikke at tilkende erstatning for arealer omfattet af § 3 og § 8.

Klager har gjort gældende, at erstatningen skal forhøjes, da der ifølge klager knytter sig en forventningsværdi til arealet som følge af byplanvedtægt nr. 1 og klagers forhandlinger i 2011 med Hjørring Kommune om et projekt med bebyggelse på ejendommen med sommerhuse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at en mistet mulighed for udstykning og bebyggelse som følge af en fredning kan udløse en erstatning ud fra betragtninger om forventningsværdi. Den forventningsværdi, der kan være knyttet til en ejendom, er ikke udtryk for de forventninger, ejeren selv har til ejendommens værdi, men for den ekstra værdi, som en køber almindeligvis er villig til at betale for en ejendom, der forventes at kunne udnyttes i fremtiden. En forventningsværdi knytter sig dels til den fremtidige anvendelse af en ejendom ud fra dens planlægningsmæssige status og dels til aktualiteten heraf.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder som fredningsnævnet, at de dele af klagers ejendom, som er beliggende uden for klitfredningslinjen, indtil 2014 var omfattet af byplanvedtægt nr. 3, der i henhold til vedtægtens kapitel XIII ophævede byplanvedtægt nr. 1 på de dele af klagers ejendom, der blev omfattet af den nye byplanvedtægt nr. 3.

Byplanvedtægt nr. 3 blev ophævet ved Hjørring Kommunes afgørelse af 30. oktober 2014. Denne afgørelse blev sendt til lodsejere med ejendomme inden for byplanvedtægtens område, herunder klager. Klagers ejendom er således ikke beliggende i byzone, eller omfattet af lokalplan, der muliggør udstykning og bebyggelse af ejendommen, eller en kommuneplanramme, som udlægger ejendommen med henblik på etablering af et sommerhusområde.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på den baggrund, at der ikke er en forventningsværdi knyttet til ejendommen, som giver grundlag for forhøje den tilkendte erstatning. Nævnet har lagt vægt på, at ejendommen er beliggende i landzone, ikke er udlagt til sommerhusområde, at stort set hele ejendommen er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og at der ikke er et planmæssigt grundlag for at opføre sommerhuse på ejendommen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker endvidere, at forhandlingerne mellem klager og Hjørring Kommune i 2011 om udstykning og bebyggelse på ejendommen endte uden resultat, og at klager efter nævnets vurdering heller ikke derved, og uanset klagers opfattelse af, at forhandlingerne med

kommunen ikke var endeligt afsluttede, har fået en forventning om at kunne udstykke og bebygge ejendommen.

Herefter, og idet Miljø- og Fødevareklagenævnet i øvrigt kan tiltræde fredningsnævnets erstatning, herunder for så vidt angår taksterne for erstatning for ny og gammel sti, stadfæster nævnet Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig dels afgørelse.

4.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om godtgørelse

Efter naturbeskyttelseslovens § 47 kan Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemme, at der skal ydes en ejer eller bruger en passende godtgørelse for nødvendige udgifter til sagkyndig bistand under sagens behandling i Miljø- og Fødevareklagenævnet. Bestemmelsen giver ikke mulighed for at godtgøre lodsejerens egen medvirken i sagen.

Klager, der under sagens behandling for Miljø- og Fødevareklagenævnet har været repræsenteret af arkitekt Gorm Nørmark-Larsen, har anmodet om godtgørelse for nødvendige udgifter til sagkyndig bistand.

Miljø- og Fødevareklagenævnet tilkender lb.nr. 1 3.000 kr. i godtgørelse. Staten ved Miljøstyrelsen afholder tre fjerdedele og Hjørring Kommune en fjerdedel af den tilkendte godtgørelse, jf. naturbeskyttelseslovens § 49, stk. 3.

4.4 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig dels afgørelse af 6. oktober 2021 om erstatning til lb.nr. 1, Jytas Udlejning ApS, i anledning af fredning af Tversteds grønne front i Hjørring Kommune.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har fastsat godtgørelse for sagkyndig bistand på 3.000 kr., jf. naturbeskyttelseslovens § 47, hvoraf staten ved Miljøstyrelsen afholder tre fjerdedele og Hjørring Kommune en fjerdedel, jf. naturbeskyttelseslovens § 49, stk. 3.

Thomas Steensen
Stedfortrædende formand

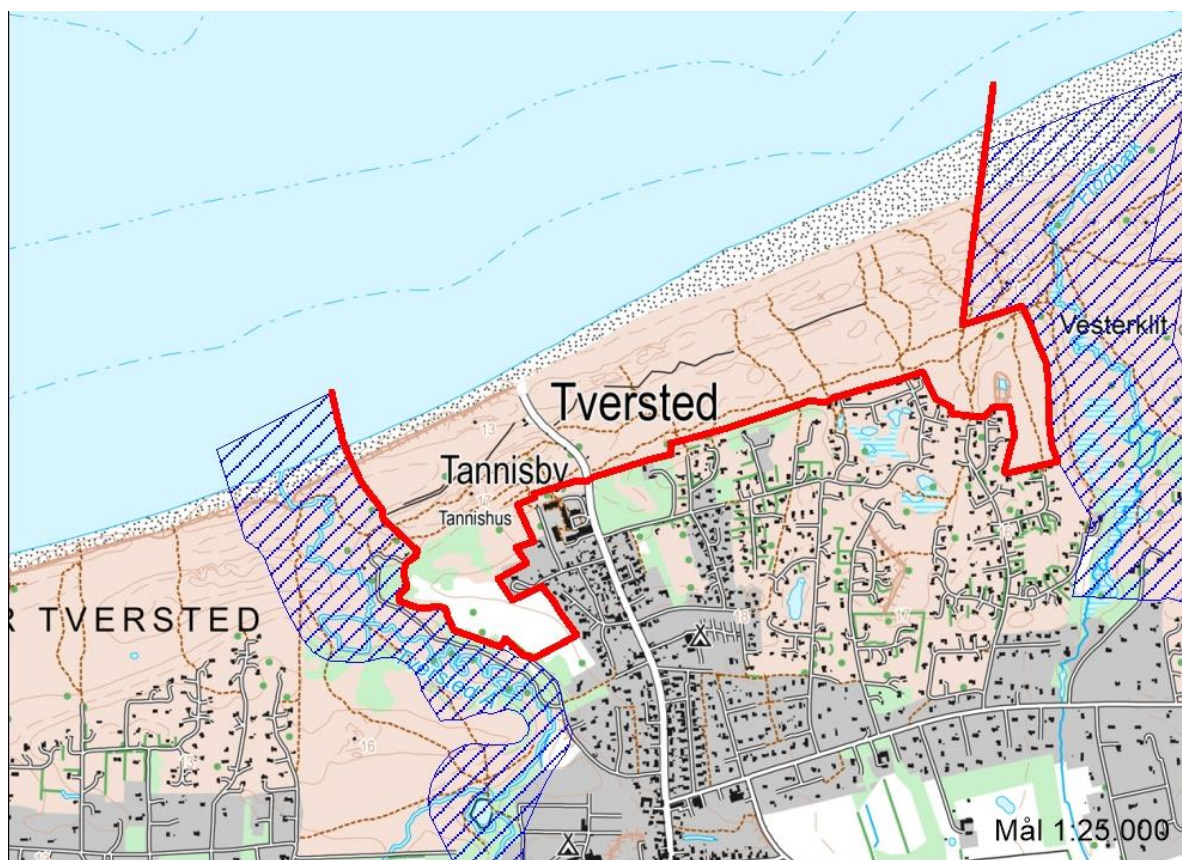
Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del, har den 6. oktober 2021 truffet følgende afgørelse i

FN-NJN-03-2019

om fredning af Tverstedes grønne front i Hjørring Kommune

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del, modtog den 10. januar 2019 fra Danmarks Naturfredningsforening og Hjørring Kommune et forslag til fredning af Tverstedes grønne front i Hjørring Kommune.

Fredningsforslaget vedrører ca. 95 ha, der ejes af 17 private lodsejere med 62,27 ha, Hjørring Kommune med 10,10 ha, samt 22,68 ha umatrikuleret areal. Fredningsområdet afgrænses som vist på nedenstående kortbilag:

- Fredningsgrænse
- ▨ Eksisterende fredninger

Bemærk at kortet henviser til fredningsforslaget, og der senere er sket ændringer i fredningsafgrænsningen. Ændringerne kan ses ved at trykke her.

Fredningsforslaget omfatter nogle arealer, som ligger mellem to fredede områder, Tversted Å mod vest og Flodbækken mod øst. Mod nord danner kystlinjen grænsen for fredningsforslaget.

Forslaget tilsigter at sikre de økologiske forbindelser mellem de fredede arealer og skabe gode livsbetingelser for områdets dyr ved at bevare og pleje de mellemliggende arealer. Områdets naturkvaliteter, især den værdifulde og varierede flora, er under et stigende pres af invasive arter som rynket rose og bjergfyr, som ønskes bekæmpet ved en systematisk og strategisk plejeindsats.

***

Danmarks Naturfredningsforening og Hjørring Kommune har beskrevet fredningsområdet på følgende måde:

”...

1. Baggrunden for forslaget

Danmark er i europæisk sammenhæng en klitstormagt kun overgået af Frankrig. Fra Øerne i Vadehavet til Skagens Gren ligger der således et næsten ubrudt bælte af klitter, hvor man kan se trin i den naturlige klitudvikling fra sandstrand over hvid klit til grønne og grå klitter, der nogle steder ligger et godt stykke vej fra kysten.

Klitlandskabet er et dynamisk landskab, hvor vind, bølger og strøm ændrer kystlinjen, hvor vinden bestandigt flytter sandet især i klitterne tæt på kysten, indtil vegetationen langsomt men sikkert skaber mere stabile terrænforhold. Klitlandskaberne rummer unik og varieret flora og fauna, som er præget af de særlige livsbetingelser, som findes i sådanne omskiftelige, overvejende næringsfattige og tørre områder.

Landskabet nord, øst og vest for Tversted er et fint eksempel på et sådant klitlandskab. Her er alle typer klitter repræsenteret, området rummer et meget stort antal plantearter, hvoraf flere er sjældne. Her findes desuden Markfirben, som er fredet og beskyttet af EF's Habitatdirektiv, samt den som kritisk truet rødlistede sommerfugl Sortbrun Blåfugl og 8 andre rødlistede sommerfugle.

Området ligger mellem to fredede områder, Tversted Å mod vest og Flodbækken mod øst, der ligeledes indeholder store naturværdier.

Et vigtigt formål med fredningen er at sikre de økologiske forbindelser mellem de to fredede arealer og skabe gode livsbetingelser for området planter og dyr ved at bevare og pleje de mellemliggende arealer. Områdets naturkvaliteter, især den værdifulde og varierede flora, er under et stigende pres af invasive arter som Rynket Rose og Bjergfyr, der breder sig visse steder på bekostning af den naturlige vegetation, og som derfor bør bekæmpes ved en systematisk og strategisk plejeindsats.

Tversted er et meget besøgt turistområde med en god badestrand, mange sommerhuse, to campingpladser og andre turistanlæg. Med en fredning vil det blive muligt at sikre og formidle områdets landskabs- og naturkvaliteter og dermed fastholde og øge oplevelsesmulighederne samt at kanalisere turisternes færden og ophold i området, så den gode balance mellem natur og turisme, som kendetegner Tversted, kan opretholdes.

2. Fredningsforslagets afgrænsning

Fredningsforslagets afgrænsning fremgår af fredningskortet, kortbilag 1.

Mod nord danner kystlinjen grænsen. Mod vest grænser fredningsområdet op til fredningen af Tversted Å, og mod øst grænser det op til fredningen af Flodbækken.

Mod byen følger fredningsforslaget grænsen mellem de bebyggede by- og sommerhusområder og de ubebyggede områder.

Fredningsforslaget omfatter 94,63 ha fordelt på 17 private lodsejere med i alt 61,85 ha, Hjørring Kommune med 10,10 ha (areal langs Tversted Å, vejareal og p-plads m.v. ved Tannisbugtvej, samt friareal mod øst op til fredning omkring Flodbækken), samt 22,68 ha umatrikuleret areal.

3. Beskrivelse af fredningsområdet

Geologi og landskab

Tverstedområdet er geologisk set et ungt område. I slutningen af jægerstenalderen for 6-7000 år siden var området ligesom andre dele af Nordjylland dækket af havet. Imidlertid skete der i den efterfølgende tid en landhævning, som stadig pågår og som sammen med materialetransport langs kysten er årsag til dannelsen af Skagens Odde. Tversted ligger ved basis af denne verdens største odde og ca. 12 m højere, end da stenalderhavet havde sin største udbredelse.

Et andet fænomen, som har givet store dele af landskabet den nuværende form, er dannelsen af klitter, sandflugt og de ændringer af kystlinjen og de yderste klitters form, der følger af vind, havstrømme og bølgeslag.

Disse processer foregår også i dag. Det kan man bl.a. iagttage ved at studere gamle kort over området, men det viser sig faktisk også, når man færdes langs stranden, hvor der er en tydelig forskel mellem arealerne vest og øst for Tannisbugtvej, som er nedkørslen til stranden. Vest for Tannisbugtvej bliver stranden bestandigt mindre på grund af erosion. Øst for vejen sker der derimod en pålejring af nyt sand, og her er der blevet opbygget en ny stor klitrække, og flere små klitrækker er ved at etablere sig. Samtidig er kystlinjen til stadighed under forandring som følge af strøm og bølgeslag.

Arealerne nord for byen og sommerhusområderne er et stort, meget varieret klitlandskab med flere klitrækker af betydelig højde. Her veksler storslåede udsigter fra toppen af klitterne med snævre, øst-vestgående dalstrækninger, der har en mere lukket karakter. Bevoksningen skifter ligeledes karakter alt efter, hvornår de enkelte klitter er dannet, og hvordan de er eksponeret i forhold til kysten. Det er således muligt at opleve alle stadier i et klitlandskabs udvikling fra de nydannede klitter langs kysten til ældre klitter, der efterhånden bliver mere udvaskede for kalk.

Arealerne mellem bebyggelsen og de fredede områder omkring henholdsvis Tversted Å og Flodbækken har en noget anderledes karakter. Begge områder er i modsætning til klitlandskabet nogenlunde uden store terrænforskelle. Det vestlige område er et overdrevsareal, som er delvis tilgroet. På det østlige område findes der både åbne klithedearealer og arealer med fattigkær, mose og en mindre sø. Begge områder har både i sig selv og som kontrast til klitlandskabet stor landskabelig og oplevelsesmæssig værdi.

Naturtyper

Kystklitter dannes af sand, der blæser op fra stranden. I Tverstedområdet er sandet særlig rigt på kalk, som stammer fra muslinger og andre dyr med kalkskaller, som bliver sønderdelt af strøm og bølger, når dyrene dør. Sandets høje indhold af kalk giver grundlag for en frodig og artsrig vegetation sammenlignet med andre klitområder, hvor sandet er næsten rent og fattigt på kalk.

Ved Tversted er vegetationen tilmed usædvanligt rig, hvilket fremgår af følgende citat af Flemming Thorning-Lund, en af landets mest erfarne feltbotanikere:

”I de ca. 40 år, hvor jeg har udarbejdet biologisk-landskabelige kommentarer til fredningssager har jeg ikke oplevet en så betydelig rigdom inden for et trods alt så begrænset område som i denne sag. Antallet af biotoper og arter har været overvældende - en af mine største oplevelser blandt sager overhovedet.”

Fredningsområdet indeholder alle elementer i den klassiske opdeling af klitområders naturtyper - den såkaldte klitserie - fra strandplanet (forstranden) over forklit (embryonal klit) til den dynamiske hvide klit og videre over de mere stabiliserede og efterhånden mere udvaskede typer grøn klit og grå klit til klithede længst fra stranden. I klitheden findes desuden en meget fin hedemose.

I EU-habitatdirektivet er der en mere finmasket opdeling af strandenes og klitternes naturtyper, og følgende af direktivets særlige naturtyper forekommer ved Tversted:

2110 Forstrand og begyndende klitdannelser

2120 Hvide klitter og vandremiler

2130 *Stabile kystklitter med urteagtig vegetation

(grå klit og grønsværklit)

2140 *Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

2160 Kystklitter med havtorn

2170 Kystklitter med gråris

2190 Fugtige klitlavninger

4010 Våde dværgbusksamfund med Klokkelyng

Naturtyper i EF's habitatdirektiv, som forekommer i fredningsområdet, * angiver naturtyper, som EF prioriterer beskyttelsen af.

De ovennævnte naturtyper har oprindelig udfyldt hele fredningsområdet, men deres omfang er desværre reduceret - og reduceres stadigvæk - ved tilgroning med invasive arter, særlig Rynket Rose og Bjergfyr.

Det er et hovedformål med fredningen at modvirke denne negative udvikling, se afsnittet nedenfor om naturpleje.

En nærmere beskrivelse af områdets naturtyper og vegetation fremgår af bilag 4.

Plante- og dyreliv

Foruden et bredt udsnit af landets mere almindelige vildtvoksende planter huser området en række sjældne og halvsjældne arter. Flere af dem har begrænset udbredelse i Danmark, men findes her i antal og indgår i veludviklede plantesamfund af stor oprindelighed. Nævnes kan Liden Ulvefod, Klit-Kambunke, Kantet Konval, Klokke-Ensian, Klit-Fladbælg, Nikkende Kobjælde, Klit-Natlys, Liden Soldug, Vibefedt, tre arter af Øjentrøst og Klit-Vintergrøn.

Af vilde orkidéer, som alle er fredede i Danmark, findes Kødfarvet Gøgeurt, Plettet Gøgeurt og Tyndakset Gøgeurt. En liste over samtlige 260 kendte plantearter fra fredningsområdet findes som bilag 5.

Af særlig vigtighed blandt dyrelivet er forekomsten af Sortbrun Blåfugl, som kun lever mellem Tornby og Skiveren i klitter med Blodrød Storkenæb, der er larvens eneste foderplante. Sortbrun Blåfugl er vurderet som kritisk truet på den danske rødliste, og netop fredningsområdet betegnes som en nøglelokalitet for arten. Her er også fundet Gråbåndet Bredpande, som er anført som truet på rødlisten. Der er desuden fundet 7 andre rødlistede sommerfuglearter og endelig er der flere fund af Markfirben, som er på habitatdirektivets bilag IV. Den er med stor sandsynlighed udbredt i hele området.

Kulturspor

Der findes kun få kulturspor i det foreslåede fredningsområde, og de knytter sig enten til den begyndende udvikling af Tversted som turistområde eller til den tyske besættelse under 2. Verdenskrig.

Turismen i Tversted begyndte omkring år 1900, hvor der blev etableret badhoteller i området mellem byen og stranden, og hvor enkelte feriegæster fik opført egne huse. Lige uden for fredningsområdet findes der et eksempel på denne form for bebyggelse, den fine, markante og højtbeliggende feriebolig, Sømærkehuset, vest for hotel Tannishus.

Ved nedkørslen til stranden ligger Det Blå Ishus, som blev etableret i 1920'erne, hvor turismen i Tversted rigtig tog fart. Ishuset fungerer stadig som et elsket samlingspunkt for de lokale beboere og turisterne, et slags arbejdende museum i miniformat.

Under 2. verdenskrig opbyggede besættelsesmagten et ”Stützpunkt Tversted”, som skulle

forhindre en landgang fra søsiden og hindre fjenden i at bruge vejen til at komme videre ind i landet. Det var et omfattende anlæg, der bestod af åbne standpladser for fire 10,5 cm kanoner, en ildleder, ammunitions-, mandskabs- og sanitetsbunkere, flankeringsstillinger m.v. forbundet med løbegrave; i alt knap 60 større og mindre anlæg, hvoraf 20 ligger i fredningsområdet, mens den øvrige del ligger i byområdet. En del af betonanlæggene er mere eller mindre synlige, mens andre er helt tildækkede eller fjernet.

Parallelt med kysten blev der etableret en siksakformet tankgrav, som på store dele af strækningen stadig kan ses som en dyb grøft på begge sider af Tannisbugtvej. Tankgraven er vist på fredningskortet som beskyttet jorddige.

Turisme, friluftsliv og offentlighedens adgang

Tversted er et af Hjørring Kommunes mest betydende turistmål. Byen er præget af kvalitetsturisme, som efterspørges af stadig flere turister og besøgende. Byens position som turistby afspejler sig blandt andet i, at befolkningstallet i højsæsonen vokser med mellem 10.000 og 20.000 i byen og i de omkringliggende sommerhusområder. Heraf er kun ca. 600 fastboende. Kommunen har særlig fokus på byens autenticitet, der bygger på fred, ro og natur. En fredning af Tversteds grønne front vil derfor kunne understøtte denne målsætning og forbedre de formidlingsmæssige og rekreative forhold.

Det er først og fremmest den meget fine strand, som gennem tiden har tiltrukket mange besøgende, og dermed skabt grundlaget for udbygningen af byen med mange sommerhuse, et hotel, to campingpladser, spisesteder og andre turistvirksomheder. De store naturområder omkring byen giver ligeledes mulighed for andre former for friluftsliv og oplevelser. Alene muligheden for at færdes i det storslåede landskab og mærke havets nærhed er i sig selv en god oplevelse.

I selve det foreslåede fredningsområde er antallet af anlæg for turisme og friluftsliv begrænset. Der findes en mindre parkeringsplads med toiletter umiddelbart før nedkørslen til stranden, så parkering på de ”store” sommerdage foregår på selve stranden. I tilknytning til den lille P-plads har bådelaug et bådhus, og kajakklubben har et klubhus længere oppe mod byen på den anden side af vejen. Hertil kommer de to ishuse, hvoraf Det Blå Ishus er omtalt ovenfor. Endelig er der umiddelbart vest for vejen i henhold til kommuneplanen

mulighed for at etablere en restaurant eller café samt en mindre P-plads.

Stort set alle arealerne i fredningsområdet er udyrkede og uhegnede, og offentligheden har derfor ifølge naturbeskyttelseslovens adgangsregler mulighed for at færdes til fods her, ligesom det er tilladt at opholde sig på arealerne indtil 150 m fra beboelses- og driftsbygninger. Der findes mange trampespor i området både fra de bebyggede områder ud mod stranden og parallelt med kysten. Blandt andet går Nordsøstien, som er en del af den internationale vandrerute North Sea Trail, gennem den østlige del af området, og det foreslås, at det afmærkede spor forlænges ud til fredningens vestlige grænse, hvor der kan etableres forbindelse til den del af sporet, som ligger inden for fredningen omkring Tversted Å. Det store antal besøgende påvirker naturligvis områdets naturtilstand især i området mellem byen og stranden. Indtil videre er påvirkningen begrænset, men det bør med jævne mellemrum overvejes, om eksisterende trampespor skal omlægges eller kanaliseres på strækninger, hvor det er nødvendigt at beskytte det værdifulde planteliv, og dette hensyn bør også tages, hvis der etableres nye trampespor.

Naturpleje

For at bevare den værdifulde righoldige vegetation inden for fredningsområdet er det nødvendigt at udføre naturpleje. Plejeforanstaltninger skal naturligvis afpasses efter hensynet til den naturlige succession især i klitområderne. Det skal altså både være muligt at øge sandflugten eller at dæmpe den, alt efter hvad plejemyndigheden vurderer, er bedst for naturtyperne og arterne i området.

Særlig vigtigt er det at standse og i videst muligt omfang reducere udbredelsen af planter, buske og træer, der er opført på Miljøstyrelsens liste over invasive arter. Det gælder især bevoksninger af Rynket Rose, Bjergfyr og Glansbladet Hæg, som flere steder truer den oprindelige vegetation. Det vil næppe være muligt helt at udrydde de nævnte arter inden for området, så det vil derfor være nødvendigt at prioritere indsatsen og følge udviklingen tæt og regelmæssigt.

4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold

Eksisterende fredninger

Det foreslåede fredningsområde indeholder ikke fredninger, men er beliggende mellem

fredningen af Tverstedes Ås omgivelser fra 1963 og fredningen af arealer omkring Flodbækken fra 1970, jf. oversigtskortet på kortbilag 1.

Beskyttede naturtyper

Med undtagelse af den åbne strandbred og de yderste, hvide klitter indeholder størstedelen af området naturtyperne overdrev, hede, mose og sø, som i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3 er beskyttet mod tilstandsændringer. På de dele af området, der er byzone eller sommerhusområde eller som er omfattet af lokalplaner og byplanvedtægter gælder beskyttelsen dog kun i forhold til landbrugsmæssig anvendelse. De beskyttede naturtyper er vist på kortbilag 2.

Natura 2000 områder og habitatbekendtgørelsen

Området ligger lige øst for Natura 2000-område nr. 5 Uggerby Klitplantage og Uggerby Å's udløb og lige syd for natura 2000-område nr. 1 Skagens Gren og Skagerrak.

Mindre dele af det foreslåede fredningsområde indgår i henholdsvis det ene og det andet af de to Natura 2000-områder. Det forekommer langs fredningen omkring Tversted Å og på dele af stranden. Disse arealer er dermed omfattet af bestemmelserne i Naturbeskyttelseslovens kap. 2a. Afgrænsningen af natura 2000-områderne fremgår af kortbilag 2. Inden for fredningsområdet er der en bestand af markfirben. Markfirben er opført på habitatdirektivets bilag IV om arter, hvis yngle- og rasteplasser skal beskyttes. Det er sagsrejsers vurdering, jf. Bilag 6, at fredningsforslagets bestemmelser medvirker til at opfylde Danmarks internationale forpligtelser på de dele af natura 2000-områderne, som ligger inden for den foreslåede fredning, jf. naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 3. Det vurderes ligeledes, at fredningsbestemmelserne ikke foringer naturtyper og levesteder for arter eller forstyrrer arter inden for den øvrige del af natura 2000-områderne, jf. kortbilag 2. Tværtimod vil en fredning være med til at beskytte habitatnaturtyperne og skabe flere levesteder for Markfirben.

Bygge- og beskyttelseslinjer

Langs hele kysten mellem Tversted Å og Flodbækken er størstedelen af området nord for byen klitfredet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 8, og her må der ikke foretages ændringer i tilstanden, etableres hegn og arealerne må ikke afgræsses. Der må desuden ikke placeres campingvogne o.l. eller foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der

fastlægges skel. Omkring Tversted Å er der i en afstand af 150 m fra åen åbeskyttelseslinje, indenfor hvilken der i h.t. naturbeskyttelseslovens § 16 er forbud mod tilstandsændringer. På et lille areal mod sydvest er der forbud mod ny bebyggelse, camping o. lign. indenfor 300 m fra skov i h.t. naturbeskyttelseslovens § 17 om skovbyggelinje. Bygge- og beskyttelseslinjerne er vist på fredningskortet, kortbilag 1.

Beskyttede jorddiger

I henhold til museumslovens § 29 a må tilstanden af de jorddiger, der er vist på fredningskortet (kortbilag 1) ikke ændres.

Landsplanforhold

Hele området ligger inden for planlovens kystnærhedszone, der skal søges friholdt for bebyggelse og anlæg, der ikke er afhængige af kystnærhed, og planlægning kræver særlig planmæssig eller funktionel begrundelse for den kystnære lokalisering. Planlægning for arealer, der ligger lige syd for fredningsområdet, skal bl.a. sikre offentlighedens adgang til kysten.

Kommuneplanforhold

Fredningsområdet er i Kommuneplan 2016 helt eller delvis omfattet af retningslinjer for:

- ☐ Område med uønsket skovrejsning
- ☐ Område med særlig værdifuld natur
- ☐ Økologiske forbindelser
- ☐ Bevaringsværdigt landskab og større sammenhængende landskab
- ☐ Område med særligt værdifulde geologiske områder
- ☐ Et mindre område omkring Sømærkehuset indgår i det særlige kulturmiljø ”Tannisby i Tversted”

Retningslinjerne har forskellig karakter. Ovennævnte retningslinjer udpeger alle områder med særlige interesser, hvor der er begrænsede muligheder og behov for særlige hensyn ved eventuel planlægning for nye aktiviteter. Fredningsforslaget vurderes at være i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer og de særlige hensyn, der gælder for de pågældende arealer. Kommuneplanen indeholder følgende rammer for lokalplanlægning, der ligger inden for fredningsområdet:

Rammeområde nr. 700.6110.11. Sommerhusområde ved Klitrosevej og Svallerhulsvej, øst for Tversted. Områdets anvendelse fastlægges til sommerhusbebyggelse.

Rammeområde nr. 707.7170.13. Offentlige formål ved Tannishus, Tversted. Områdets anvendelse fastlægges til restaurant, café o. lign. samt parkeringsplads. Der kan opføres bebyggelse og etableres p-areal inden for 2 byggefelter langs Tannisbugtvej. Den resterende del af rammeområdet skal friholdes for bebyggelse.

Med vedtagelsen af Kommuneplan 2016 er det område umiddelbart nord for Hotel Tannishus, der kan udnyttes til bebyggelse og anlæg, reduceret betydeligt, og anvendelsen er ændret med henblik på opførelse af en restaurant med tilhørende udhusfaciliteter og mindre P-plads. Der er udlagt to byggefelter direkte langs Tannisbugtvej på arealer, der i dag har ringe naturværdi.

Lokalplanforhold

Følgende byplanvedtægter og lokalplaner berører fredningsområdet:

Byplanvedtægt nr. 1 for Tversted sogns kystområde, Tversted - Uggerby Kommune 1952.

Byplanvedtægten indeholder generelle bestemmelser om udlæg af veje, byggegrundstørrelser og bebyggelsesforhold. Den del af vedtægtsområdet, som indgår i fredningsforslaget, ligger i planens zone 2 og er ubebygget.

Byplanvedtægt nr. 3 for et areal i Tversted By, Hirtshals Kommune 1974. Planen omfatter et areal på 10.796 m² umiddelbart nord for Hotel Tannishus. Området er udlagt til P-plads, men er ikke udnyttet til dette formål. Med vedtagelsen af Kommuneplan 2016 er det område, der kan anvendes til bebyggelse og anlæg reduceret betydeligt, og byplanvedtægten planlægges aflyst for det resterende areal.

Lokalplan nr. 713.1 for sommerhusområde ved Svallerhusvej i Tversted, Hirtshals Kommune 1995. Den del af planen, der indgår i fredningsforslaget, er udlagt som fællesareal, der ikke kan udstykkes, bebygges eller tilplantes yderligere og skal henligge i naturtilstand.

Byplanvedtægts- og lokalplanområderne fremgår af kortbilag 3.

Zonestatus:

Den nordlige ca. 2/3 af fredningsområdet på østsiden af Tannisbugtvej ligger i landzone, og den resterende sydlige del ligger i sommerhusområde. På vestsiden af Tannisbugtvej ligger

hovedparten af fredningsområdet i landzone, dog ligger hele matr.nr. 38 bq, Tversted By, Tversted med et areal på 10.796 m² i byzone. Arealer i sommerhusområde og byzone fremgår af kortbilag 4.

...”

Sagens behandling i fredningsnævnet

Bekendtgørelse om sagens rejsning har været indrykket i Statstidende den 8. februar 2019 og bekendtgjort på Miljøstyrelsens hjemmeside samme dag. Fredningsnævnet har i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 1, sendt fredningsforslaget til ejerne af de ejendomme, der er omfattet af fredningsforslaget, herunder forskellige grundejerforeninger, til statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser bliver berørt af forslaget, samt til organisationer m.v., som må antages at have interesse i forslaget.

Fredningsnævnet har den 27. marts 2019 holdt et offentligt møde om sagen efter forudgående indkaldelse, der i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 5 og 6, blev sendt til de samme ejere, myndigheder og organisationer, som fredningsforslaget blev sendt til. Et referat fra mødet blev sendt til de, der var indkaldt til eller deltog i mødet.

Der er derudover foretaget besigtigelse den 19. juni 2019 af udvalgte dele af fredningsområdet, hvorunder der af biolog Laus Gro-Nielsen og Flemming Thorning-Lund blev orienteret om flora og fauna. Det blev bl.a. oplyst, at der på arealerne er optalt mere end 280 forskellige plantearter med tilføjelse, at området er et enestående levested for sommerfugle og markfirben.

Fredningsnævnet har endelig den 28. august 2019 afholdt et yderligere møde, idet det viste sig, at det ikke er Paradisdalens Grundejerforening, der ejer Paradisdalens fællesarealer, men derimod 40 forskellige grundejere. Forud for mødet blev det af grundejerforeningen meddelt, at Lars Krogh Andersen mødte på vegne af de pågældende grundejere.

Under det offentlige møde og senere er der fremsat bemærkninger til fredningsforslaget, der er samlet til følgende:

Miljøstyrelsen har oplyst, at Miljøstyrelsen støtter fredningsforslagets intention om at bevare områdets nuværende tilstand. Fredningsområdet binder to allerede eksisterende fredninger sammen. Området indeholder en usædvanlig stor variation af flora og fauna, herunder flere truede arter. Fredningsområdet omfatter sårbare naturtyper og et landskab udsat for negative påvirkninger fra f.eks.

tilgroning af invasive arter. Der gives mulighed for pleje af arealerne. Det er positivt, at Hjørring Kommune og Danmarks Naturfredningsforening er sammen om at rejse fredningsforslaget.

Miljøstyrelsen har ingen ændringsforslag til bestemmelserne eller til afgrænsningen i fredningsforslaget. Styrelsen finder det uheldigt, at forslaget er i konflikt med anden planlægning omkring byzone og sommerhusområde. Dette kan øge kompleksiteten i forståelsen af fredningens betydning. Miljøstyrelsen finder forslagene til nye stier fornuftige.

Lars Andersen, Grundejerforening Paradisdalen, bemærkede under det offentlige møde, at der har udviklet sig megen mountainbike-kørsel i området. Dertil kommer, at løsgående hunde er til skade for fugleliv på jorden. Skiltning kunne eventuelt oplyse, at mountainbike-kørsel ikke må finde sted.

En række grundejerforeninger har i en mail af 16. marts 2019 foreslået, at der i fredningsbestemmelserne bør indføjes, at plejemyndigheden skal inddrage lodsejere og grundejerforeninger i området i forbindelse med fastlæggelse af stier og trampespor, samt vedligeholdelse af disse. Endvidere er det anført, at plejemyndigheden skal sikre, at området mellem Tversted Å og Tversted søerne behandles med en rimelig ensartethed med hensyn til naturpleje. Når der udarbejdes plejeplaner, der indebærer hegning, skal plejemyndigheden inddrage lodsejere og grundejerforeningerne, inden disse planer besluttet.

Per Fosgaard har i en mail af 25. april 2019 fremsat et ønske om, at der etableres en sti fra Ferievej ind til det område, der ønskes fredet.

Richard Dawids (lb. nr. 10) har under møder med fredningsnævnet haft forskellige indsigelser i forhold til afgrænsningen af fredningsområdet, ligesom han har fremsat ønsker til den senere pleje af arealerne. Under en besigtigelse med deltagelse af repræsentanter for Hjørring Kommune og Richard Dawids blev de rejste spørgsmål på ny drøftet.

Ifølge en mail af 28. oktober 2019 har Hjørring Kommune med accept fra Danmarks Naturfredningsforening indgået en ny aftale om afgrænsning af fredningen på ejendommen (lb. nr. 10).

Det fremgår af den pågældende mail, at Richard Dawids har været bekymret for, at en eventuel rydning af en gruppe fyrretræer vil skabe sandflugt og have en negativ effekt på det dyreliv, der er knyttet til fyrretræerne. Det fremgår af fredningsforslaget, at rydning af bjergfyr er et af formålene med fredningen. Under en besigtigelse med lodsejeren blev der foretaget en vurdering af det fyrrekrat, der findes på ejendommen, og sagsrejserne er enige om, at fyrrekrattet ikke er en trussel over for den omgivende lysåbne natur (Grønsværklit). Der er tale om 2 områder, som er indtegnet på et

vedlagt kort. Hjørring Kommune vil derfor tage aftalen med i en senere plejeplan. Der må ikke plantes nye træer og buske på arealerne. Der blev endvidere under mødet indgået en aftale med lodsejeren om en ny afgrænsning af fredningsforslaget på ejendommen. Den ændrede afgrænsning går i en lige linje fra nordvestlige hjørne af matr.nr. 39fh Tversted By, Tversted, til Tannisbugtvej umiddelbart syd for sti-indgangen til matr.nr. 35ab Tversted By, Tversted. Det er en følge af aftalen om ny afgrænsning, at en adgang til fredningen fra Tannisbugtvej bevares.

---000---

Hjørring Kommune, Team Natur, har i en mail af 5. april 2019 nærmere redegjort for de planmæssige forhold og servitutter mv. i det foreslåede fredningsområde.

Miljøvurdering

Fredningsnævnet traf i første omgang den 28. august 2019 en afgørelse om, at det fremsatte fredningsforslag ikke er omfattet af krav om miljøvurdering. Denne afgørelse blev af en lodsejer indbragt for Miljø- og Fødevareklagenævnet, som den 23. juni 2020 bestemte, at fredningsnævnets afgørelse skulle ophæves og hjemvises til fornyet behandling i nævnet. Miljø- og Fødevareklagenævnet henviste til, at der ikke var foretaget en væsentlighedsvurdering i forhold til udpegningsgrundlaget på de omkringliggende Natura 2000-områder, der lever op til kravene efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.

Fredningsnævnet har herefter efter indhentelse af en væsentlighedsvurdering efter habitatbekendtgørelsen hos Hjørring Kommune truffet en ny afgørelse om, at det fremsatte fredningsforslag ikke er omfattet af krav om miljøvurdering. Denne afgørelse, der er truffet den 19. august 2020, er ikke blevet påklaget.

Forlængelse af frist efter naturbeskyttelseslovens § 37a

Fredningsnævnet har den 29. juni 2020 besluttet at forlænge fristen i naturbeskyttelseslovens § 37a med et 1 år, således at fristen udløber den 10. januar 2022. Fredningsnævnet har henvist til sagens forløb og Covid 19-situationen.

Fredningsnævnets bemærkninger

Fredningsnævnet finder, at en fredning i medfør af naturbeskyttelseslovens kapitel 6 af de arealer, der fremgår af det reviderede fredningskort bør gennemføres.

Fredningsområdet ligger mellem to fredede områder, Tversted Å mod vest og Flodbækken mod øst, som også indeholder store naturværdier. Et af formålene med denne fredning er at binde de allerede fredede områder sammen.

Fredningsområdet, der indeholder forskellige klittyper, rummer et stort antal plantearter, hvoraf flere arter er sjældne. Der findes bl.a. Markfirben, som er særligt beskyttet, samt den rødlistede sommerfugl, Sortbrun Blåfugl. Området er truet af invasive arter såsom Rynket Rose og Bjergfyr, og disse arter bør bekæmpes med en systematisk og strategisk plejeindsats.

Fredningsnævnet lægger således vægt på, at fredningen har til formål at bevare de åbne og varierede klitlandskaber, hvor der er mulighed for ved naturpleje at begrænse spredningen af de invasive arter.

Afgrænsning af fredningsområdet mv.

Den afgrænsning af fredningsområdet, som er indeholdt i det nu reviderede fredningskort, lægges til grund. Kortet, der er dateret senest 4. marts 2020, indeholder markeringer af § 3-arealer mv. Fredningsnævnet kan således tiltræde den aftale, der er indgået med lb. nr 10 (Richard G. Dawids) om den nærmere afgrænsning af lodsejerens ejendom, matr.nr. 35ab Tversted By, Tversted.

Særlige spørgsmål

Stiforløb

Fredningsnævnet finder, at fredningsforslagets angivelse af stiforløbet på fredningskortet kan lægges til grund. Stiforløbet består dels af den afmærkede Nordsøsti i den østlige del af området og dels af en ny anlagt sti i den vestlige del, således at der skabes forbindelse med et spor indenfor fredningen omkring Tversted Å.

Mountainbikekørsel

To af nævnets medlemmer har i relation til spørgsmål om cykling på mountainbikes under hensyn til den sårbare klitnatur stemt for, at der under § 5 i fredningsbestemmelserne skal indføres en bestemmelse om, at cykling på mountainbikes kun er tilladt på stranden og på stier, der er egnede til almindelig cykling. Et af nævnets medlemmer har stemt for, at der indføres en bestemmelse om, at cykling på mountainbikes kun er tilladt på stranden og på befæstede stier. Flertallets formulering indføres i fredningsbestemmelserne.

Fredningen omfatter helt eller delvist følgende matr.nr.:

Tversted by, Tversted:

8a, 34bs, 34bg, 38bf, 7000a, 39bb, 34ad, 8bx, 38u, 38az, 38bq, 35ac, 35ab, 39ft, 9t, 9gh, 9gg, 9fn, 37n, 37di, og 37dl

Umatruleret areal:

22,59 ha

Der fastsættes følgende fredningsbestemmelser:

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål

at bevare de åbne og varierede klitlandskaber,

at sikre og forbedre områdets naturværdier, herunder især den righoldige flora og det dertil knyttede dyreliv,

at give mulighed for naturpleje med henblik på at bevare og fremme hjemmehørende arter, der er typiske for områdets naturtyper og begrænse omfanget af invasive arter og forhindre deres videre udbredelse,

at sikre og styrke områdets funktion som spredningskorridor for hjemmehørende arter af dyr og planter mellem de fredede områder vest og øst for fredningen og langs kysten,

at sikre og forbedre offentlighedens ret til at færdes og opholde sig i området,

at medvirke til at opfylde Danmarks internationale traktatmæssige forpligtelser med hensyn til at beskytte naturtyper og arter, herunder sikre og forbedre levesteder for Markfirben.

§ 2 Bevaring af området

1. Det fredede areal skal bevares i sin nuværende tilstand, medmindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de efterfølgende bestemmelser eller tillades ved dispensation efter § 10, f.eks. i forbindelse med naturpleje, naturgenopretning eller rekreativ anvendelse. Udstykning

eller arealoverførsel forudsætter tilladelse fra Fredningsnævnet.

2. Fredningsnævnets tilladelser erstatter ikke nødvendige tilladelser eller dispensationer, som skal indhentes fra andre myndigheder.

§ 3 Arealernes drift og anvendelse

1. Arealerne skal henligge i naturtilstand med forbud mod gødskning, sprøjtning med bekæmpelsesmidler, opdyrkning, omlægning, dræning og beplantning med undtagelse af foranstaltninger, der er nødvendige for bekæmpelse af invasive arter.

2. Eksisterende bevoksning, der er karakteristisk for områdets forskellige naturtyper skal bevares. Plejemyndigheden har dog ret til at fjerne tilgroning af stier og trampespor og sikre blomsterrig urte- og græsvegetation. Plejemyndigheden har ligeledes ret til at fjerne invasive arter fra eksisterende bevoksninger.

3. Terrænændringer, herunder råstofindvinding og deponering, er ikke tilladt.

Plejemyndigheden har dog ret til at foretage terrænændringer, der er nødvendige for at vedligeholde nedkørslen til stranden.

§ 4 Bebyggelse og anlæg

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder, jagthytter eller lignende.

Bygninger, der er tilpasset landskabet og er nødvendige for den rekreative anvendelse af området, kan dog opføres inden for de to byggefelt, der er vist med særlig signatur på fredningskortet efter forudgående godkendelse af Fredningsnævnet for så vidt angår byggeriets udformning og placering og under hensyntagen til det samlede aktivitetsniveau i de freddede arealer.

2. Der kan laves mindre tilbygninger til og udvendig ombygning af eksisterende bygninger med tilladelse fra Fredningsnævnet med hensyn til størrelse og udformning, inkl. materiale- og farvevalg samt skiltning.

3. Der må ikke etableres faste anlæg og konstruktioner som f.eks. nye veje, tårne, jagstiger, vindmøller, solcelleanlæg, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ligeledes ikke føres luftledninger over arealerne. Der må kun etableres nedadrettet belysning og kun i umiddelbar tilknytning til bygninger.
4. Etablering af sportsanlæg som golfbaner, skydebaner, motorbaner, ridebaner, mountainbikeruter og landingsbaner for helikoptere m.m. er ikke tilladt. Ligeledes er det ikke tilladt at etablere campingpladser eller opstille campingvogne og telte.
5. Hegning er kun tilladt i forbindelse med naturpleje, og da alene i form af almindelige landbrugshegn (trådhegn o. lign.). Hegnene skal holdes i jordfarver og holdes åbne for offentligheden i form af stenter, klaplåger eller lignende. Andre former for hegning er ikke tilladt. Eksisterende og lovlige hegn fra før fredningens vedtagelse kan bevares, så længe der ikke ændres på karakter og materialevalg.
6. Fredningen er ikke til hinder for midlertidig anbringelse af skurvogne o.l., der i kortere perioder er nødvendige for områdets drift og pleje. Det er ligeledes tilladt efter anvisning fra plejemyndigheden at opstille læskure og drikkeanlæg på arealer, der plejes med græsning.
7. På det areal, der er vist med særlig signatur på fredningskortet, kortbilag 1, som ”rekreativt område”, har plejemyndigheden ret til efter aftale med ejeren at opstille et mindre antal borde og bænke og etablere trapper fra de to ishuse.
8. Tannisbugtvej og P-pladser langs med vejen kan vedligeholdes uden godkendelse fra fredningsnævnet. Evt. belysning og ændring i vejens dimensioner vil kræve godkendelse fra Fredningsnævnet. Belysning må kun være rettet mod vejen.
9. På den vegetationsløse del af strandbredden i en afstand af 300 meter på hver side af Tannisbugtvej kan der med forudgående accept fra plejemyndigheden opstilles midlertidige bygninger og faciliteter til friluftsliv samt permanente færdsels- og informationstavler.

Plejemyndigheden skal bl.a. tage hensyn til det samlede aktivitetsniveau i de fredede arealer.

§ 5 Offentlighedens adgang

1. Offentlighedens ret til at færdes og opholde sig på de fredede arealer følger af de almindelige bestemmelser i gældende love jf. naturbeskyttelseslovens kap. 4 og den til enhver tid gældende bekendtgørelse om offentlighedens adgang til at opholde sig og færdes i naturen, for tiden bekendtgørelse nr. 852 af 27. juni 2016. Cykling på mountainbikes er kun tilladt på stranden og på stier, der er egnede til almindelig cykling.
2. Det er således tilladt at færdes på alle arealer, som ikke er hegnede, og at tage kortvarigt ophold i en afstand af 50 m og 150 m fra beboelsesbygninger på henholdsvis klitfredede arealer og udyrkede arealer.
3. Den eksisterende rute "Nordsøstien" og dennes forlængelse mod vest, som er vist med særlig signatur på fredningskortet, kortbilag 1, skal være afmærket med pæle i terrænet, og må ikke nedlægges. Andre eksisterende trampespor skal ligeledes bevares.
4. Motorkørsel er kun tilladt på Tannisbugtvej, på dertil knyttede P-pladser og på den vegetationsløse strandbred.
5. Plejemyndigheden kan af hensyn til bevarelsen af plante- og dyrelivet fastsætte regler for begrænsning af offentlighedens færdsel i området eller foretage mindre forlægninger af Nordsøstien og andre trampespor.

§ 6 Naturpleje og naturgenopretning

1. Hjørring Kommune er plejemyndighed for de privatejede arealer og for egne arealer og gennemfører pleje til opfyldelse af fredningens formål i henhold til den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 924 af 27. juni 2016.
2. Plejemyndigheden har, uanset fredningen, som hidtil pligt til at pleje egne arealer, som er

omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

3. På privatejede arealer kan plejemyndigheden uden udgift for vedkommende ejer foretage følgende plejearbejder, når ejeren er underrettet herom og har haft mulighed forinden for en nærmere fastsat frist selv at lade arbejdet udføre:

Fjerne uønsket opvækst af træer og buske, der er artsfremmede for området.

Træffe foranstaltninger til at sikre og fremme plantesamfund med arter, der er karakteristiske for områdets klit-, hede- og mosenaturtyper.

Sikre og forbedre levesteder for markfirben.

Bekæmpe arter, der er angivet på Miljøstyrelsens liste over invasive arter.

Vedligeholde og afmærke Nordsøstien og andre trampespor.

Opsætte informationstavler i fornødent omfang til formidling af fredningen.

Hjørring Kommune har under sagens behandling erklæret sig indforstået med, at den eksisterende beplantning på ejendommen, matr.nr. 35ab, Tversted By, Tversted, (lb. nr. 10) bevares og forbliver intakt i forbindelse med udarbejdelse og effektivering af plejeplaner for området. Der vedlægges luftfoto, der viser beplantningen for ejendommen.

4. Fredningen er ikke til hinder for naturgenopretning, der fremmer og understøtter fredningens formål. Naturgenopretning skal gennemføres i overensstemmelse med nærmere beskrevne projekter, som forinden er forelagt berørte myndigheder og lodsejere, tilstødende lodsejere, forpagtere, grundejerforeninger og Danmarks Naturfredningsforening til udtalelse samt godkendt af fredningsnævnet.

§ 7 Plejeplaner

1. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan for det fredede område senest 2 år efter fredningens gennemførelse. Den første plejeplan skal gælde indtil udløbet af den gældende Natura 2000-plan for habitatområdet Uggerby Klitplantage og Uggerby Å's udløb. De efterfølgende plejeplaner skal herefter følge planperioderne for Natura 2000-planerne og være

koordinerede hermed.

2. Plejeplanen skal redegøre for plejeforanstaltninger og mindre anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret. Plejeplanen kan ud over forskrifter for natur- og landskabspleje indeholde forslag om etablering af enkle publikumsforanstaltninger f.eks. borde, bænke, affaldskurve, mindre informationstavler samt afmærkning af trampespor.
3. Den første plejeplan skal beskrive en strategi for bekæmpelse af Birk og Bævreasp og invasive arter, især Rynket Rose og Bjergfyr, og de foranstaltninger, der skal iværksættes i planperioden, for at fjerne ny opvækst og reducere de eksisterende bevoksninger.
4. Der skal gives grundejere, forpagtere og Danmarks Naturfredningsforening mulighed for at udtale sig om forslaget til plejeplan.
5. Såfremt der er uenighed om plejeplanen, forelægges de specifikke uenigheder for Fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje og tilsyn med fredede arealer, for tiden bekendtgørelse nr. 924 af 27. juni 2016.

§ 8 Jagt

1. Jagt er tilladt i overensstemmelse med den til enhver tid gældende lov om jagt og vildtforvaltning.
2. Opdræt, udsætning og tilskudsfodring af vildt er ikke tilladt.

§ 9 Særbestemmelse om café/restaurant med tilhørende parkeringsplads

Uanset de foranstående bestemmelser kan de i kommuneplanramme 707.7170.13 omhandlede bygge- og anlægsarbejder udføres inden for det på fredningskortet viste område.

§ 10 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

---000---

Afgørelsen er truffet i forening med det ministerielt udpegede medlem Tage Leegaard og det kommunalt udpegede medlem Jørgen Stubgaard.

Niels Bjerre

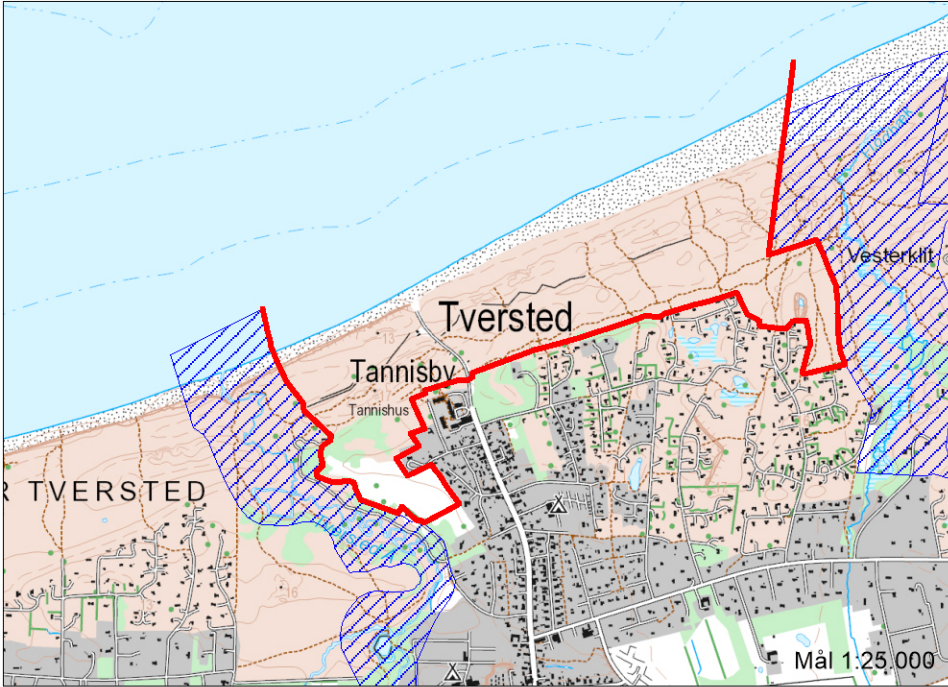
Klagevejledning:

Fredningsnævnets afgørelse kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 43 påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klageberettigede er ejere og brugere, der skal have denne afgørelse tilsendt, enhver, der under sagen har givet møde for fredningsnævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse, statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget samt organisationer mv., som antages at have en væsentlig interesse i fredningsforslaget.

Erstatningsafgørelsen kan dog kun påklages af ejere og brugere samt statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af afgørelsen. Godtgørelse for udgifter til sagkyndig bistand kan ifølge naturbeskyttelseslovens § 47 ikke påklages.

Klage indgives skriftligt til Miljø- og Fødevareklagenævnet på e-boks, hvor du kan vælge Nævnenes Hus som modtager, eller ved almindelig brevpост til Nævnenes Hus, Toldboden 2, 8800 Viborg, att. Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

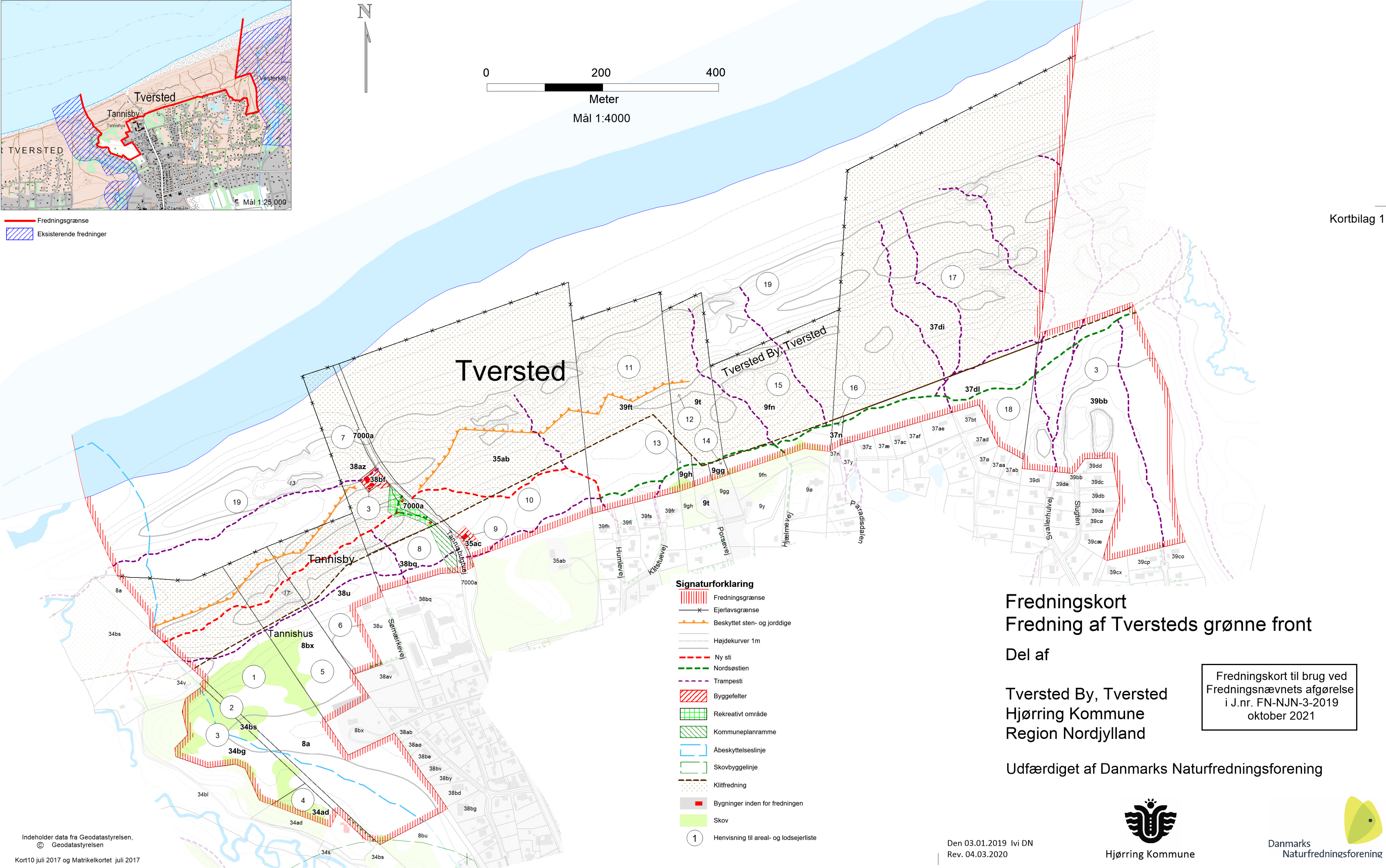

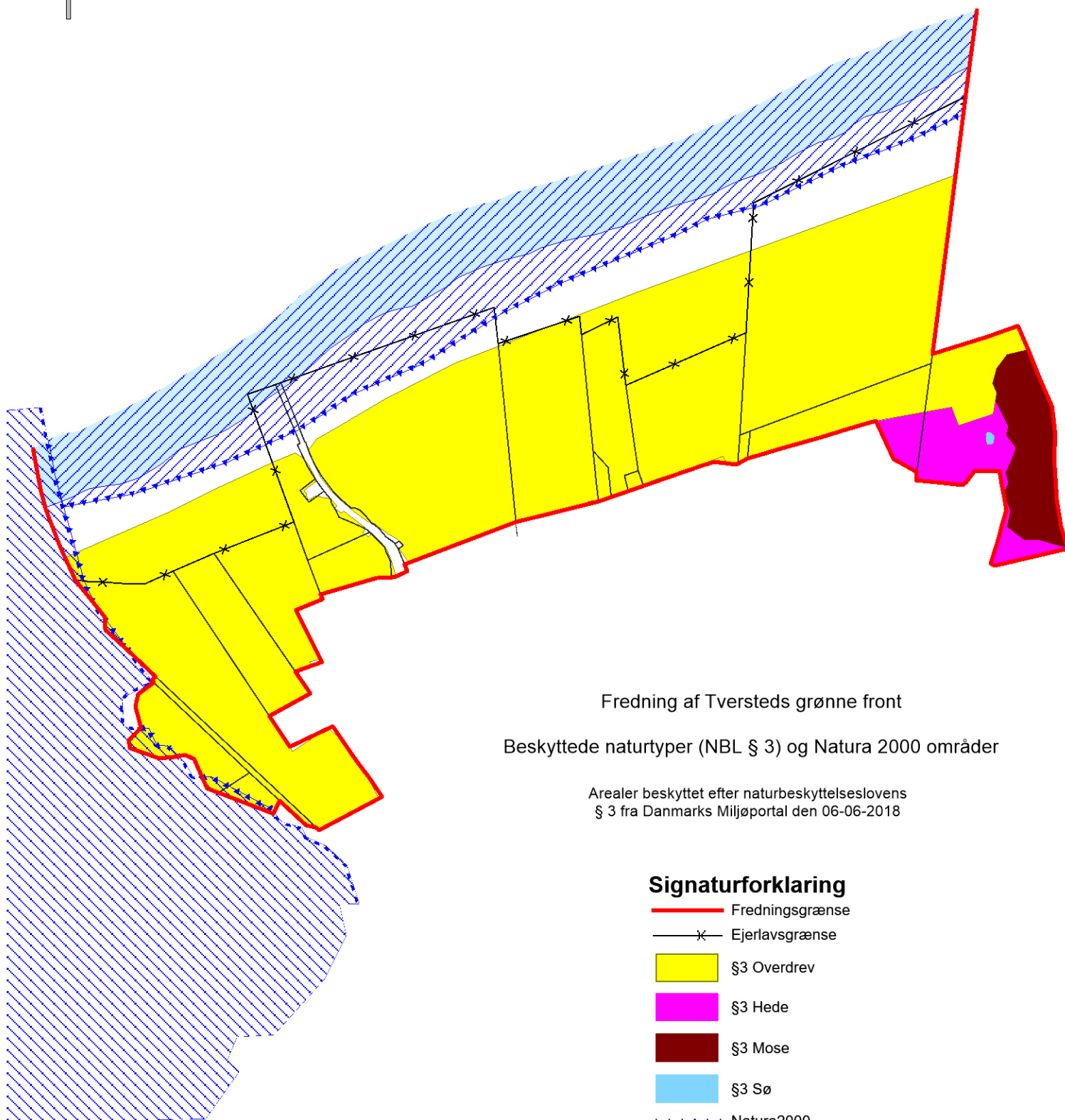
Fredningsgrænse
Eksisterende fredninger

0 200 400
Meter
Mål 1:4000

Kortbilag 1

Fredning af Tversted's grønne front

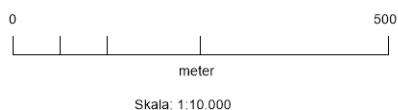
Beskyttede naturtyper (NBL § 3) og Natura 2000 områder

Arealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens
§ 3 fra Danmarks Miljøportal den 06-06-2018

Signaturforklaring

- Fredningsgrænse
- x— Ejerlavsgænse
- §3 Overdrev
- §3 Hede
- §3 Mose
- §3 Sø
- ▲▲▲▲▲ Natura2000
- Skagens Gren og Skagerrak H1
- Uggerby Klitplantage og Uggerby Å's udløb H5

Den 04.03.2020 lvi DN

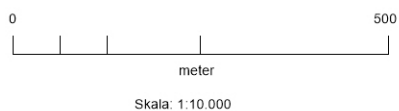
Fredning af Tverstedts grønne front

Byplanvedtægter og lokalplaner

Signaturforklaring

- Fredningsgrænse
- x— Ejerlavsgrense
- Byplanvedtægt nr. 1
- Byplanvedtægt nr. 3
- Lokalplan nr. 713.1

Den 04.03.2020 lvi DN

Indeholder data fra Geodatastyrelsen,
Matrikelkortet juli 2017

Signaturforklaring

- Fredningsgrænse
- Ejerlavsgænse
- Kommuneplanarm
- Kommuneplanramm

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
telefon 249604
mail:nordjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Hjørring Kommune

Den 22. november 2020

FN-NJN-28-2020: Hegning af arealer ved Forslag til fredning af Tverstedes Grønne Front.

Fredningsnævnet har den 7. maj 2020 fra Hjørring Kommune modtaget ansøgning om etablering af hegning af arealer på matr.nr. 37di Tversted By, Tversted, der ejes Ole Riis.

Fredningsnævnet har efter forhandling og besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen fremgår i afsnittet neden for om fredningsnævnets afgørelse.

Ansøgningen vedrører også etablering af hegning på arealer omfattet af fredning af arealer ved Vesterklit og fredning af arealer ved Flodbækken. Der henvises til FN-NJN-26-2020 og FN-NJN-27-2020.

Sagens baggrund

Matr.nr. 37 di Tversted By, Tversted er omfattet af forslag til fredning af Tverstedes Grønne Front, som er under behandling, og som har til formål:

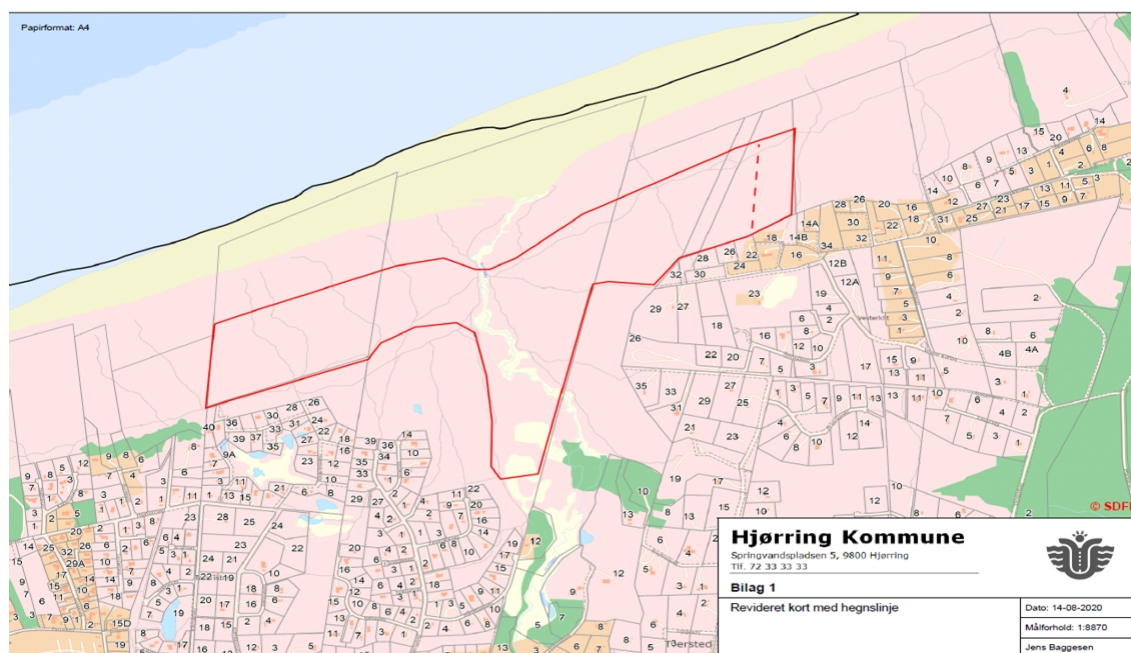
- At bevare de åbne og varierede klitlandskaber,
- At sikre og forbedre områdets naturværdier, herunder især den righoldige flora og det dertil knyttede dyreliv,
- At give mulighed for naturpleje med henblik på at bevare og fremme hjemmehørende arter, der er typiske for områdets naturtyper og begrænse omfanget af invasive arter og forhindre deres videre udbredelse,
- At sikre og styrke områdets funktion som spredningskorridor for hjemmehørende arter af dyr og planter mellem de fredede områder vest og øst for fredningen og langs kysten,
- At sikre og forbedre offentlighedens ret til at færdes og opholde sig i området,
- At medvirke til at opfylde Danmarks internationale traktatmæssige forpligtelser med hensyn til at beskytte naturtyper og arter, herunder sikre og forbedre levesteder for markfirben.

Fredningsforslaget har bestemmelse om, at der ikke må opføres ny bebyggelse, skure, boder, jagt-hytter eller lignende, ligesom der ikke må etableres faste anlæg. Der må ikke foretages terrænen-dringer

Hjørring Kommune har anført, at naturplejen har til formål at bevare områdets karakteristiske klit-landskab med tilhørende arter. Det anføres, at området på nuværende tidspunkt rummer et varieret klitlandskab bestående af en mosaik af krat og åbne partier med forskellig vegetationshøjde. Denne variation giver området et rigt dyre- og planteliv. I området findes planter som Nikkende Kobjælde, Sandfrøstjerne og Blodrød Storkenæb, der alle er afhængige af, at arealerne er lysåbne. På Blodrød

Storkenæb lever larverne fra sommerfuglen Sortbrun Blåfugl, som kun findes på få lokaliteter langs Tannisbugten og er vurderet som kritisk truet på den danske rødliste. Derudover er området levested for bilag IV-arten markfirben, der er knyttet til de åbne områder langs kysten.

For at bevare områdets naturværdier vil Hjørring Kommune etablere ekstensiv græsning i området med et græsningstryk på 0,3 dyreenheder pr. ha. Det lave græsningstryk skal sikre, at den fortsatte vegetation i klitterne beskyttes ved at lysåbne områder afgræsses, krat bevares samt at sårbare partier ikke afgræsses for hårdt. Afgræsningen skal tillige medvirke til at bekæmpe tilgroning med de invasive arter Rynket Rose, Glansbladet Hæg og Bjergfyr, som vurderes at være en trussel for områdets naturlige vegetation.

Hjørring Kommune har fremsendt ovenstående reviderede kortbilag vedrørende hegnslinjen og anført, at hegnet placeres hensigtsmæssigt i landskabet og vil være diskret 2-trådet hegn med naturfarvede træpæle.

Der kan forekomme mindre tilpasninger af hegnslinjen i felten for at tilgodese naturplejen samt de landskabelige hensyn. Hegnet sættes ikke i den hvide, men i den grønne klit. De få græssende dyr kan give anledning til mindre vindbrud. Er det tilfældet, vil der kunne dæmpes med halm eller hjelme eller arealer kan frahegnes.

Ved alle stier placeres låger eller stenter, således at området i samme omfang som i dag vil være tilgængeligt. Ved alle indgange til hegnet placeres mindre skilte som informerer om dyr og færdsel. Få steder, hvor det af publikumshensyn vurderes at være hensigtsmæssigt, ønskes der opsat informationstavler, som informerer om området og naturplejen.

Hjørring Kommune har i mail af 29. maj 2020 oplyst, at projektet ikke er beliggende i Natura 2000-område, men mellem følgende 3 Natura2000-områder:

- Skagens Gren og Skagerrak i en afstand af ca. 0,2 km,

- Råbjerg Mile og Hulsig Hede i en afstand af ca. 4 km,
- Uggerby Klitplantage og Uggerby Å's udløb i en afstand af ca. 1,2 km.

Kommunen har vurderet, at projektet ikke vil have negativ indflydelse på området ved Skagens Gren og Skagerrak, og at det vil have positiv indflydelse på de to øvrige Natura 2000-områder. Det tilføjes, at projektet med afgræsning har til formål at bevare de lysåbne klitnaturtyper og vil derfor bidrage til sikring af disse uden for habitatområderne. Derudover vil afgræsningen medvirke til at bibeholde et sammenhængende bælte af lysåben kystnatur, som vil være til gavn for spredning af de tilhørende arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Besigtigelse den 9. september 2020

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 9. september 2020. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet ved formanden, dommer Niels Bjerre og det kommunalt udpegede medlem Jørgen Stubgaard. Det ministerielt udpegede medlem, Tage Leegaard havde lovligt forfald, og vil deltage i sagens afgørelse på skriftligt grundlag. For Hjørring Kommune mødte Jens Baggesen og Laus Gro-Nielsen. For Danmarks Naturfredningsforening mødte Arnold Simonsen. For Friluftsrådet mødte Thomas Jensen. For Dansk Ornitologisk Forening mødte Svend Erik Mikkelsen. Lodsejer Ole Riis var mødt.

Både Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Ornitologisk Forening tilkendegav, at de fandt projektet spændende og godt.

Friluftsrådet ønskede fredningsnævnets vurdering af, om det er muligt at dispensere mod fredningens formål. Derudover ønskede man præciseret, hvilke dyr, der skal afgræsse. Friluftsrådet oplyste, at man ikke kan acceptere vildheste, men gerne islandske heste eller andre hårdføre dyr.

Fredningsnævnet besluttede at udsætte sagen på yderligere bemærkninger fra Hjørring Kommune vedrørende offentlighedens adgang, samt hvilke dyr, der kan afgræsse arealerne og formidling af offentlighedens adgang.

Yderligere bemærkninger

Hjørring Kommune har i mail af 1. oktober 2020 bl.a. oplyst, at gennemgange til hegningen vil blive klaplåger eller sluser formet som et V, at der opsættes informationsskilt ved hver indgang til hegningen, og at afgræsning af arealerne på kort sigt vil ske ved islandske heste, eventuelt på længere sigt ved kreaturer, geder eller får, justeret efter behovet for naturpleje.

Friluftsrådet, kreds Vendsyssel har i mail af 5. oktober 2020 fremsat bemærkninger vedrørende typer af adgangsveje til hegningen, herunder navnlig en accept af klaplåger og sluser formet som et V og antallet og placeringen af adgangsvejene. Herudover er der bemærkninger til valg af afgræssende dyr og hegningens karakter og endelig til opsætning af informationsskilte om offentlighedens færdsel og adfærd inden for hegningen. Der henvises til Miljøstyrelsens vejledning fra august 2019 om regler for skiltning om adgangsreglerne i naturen.

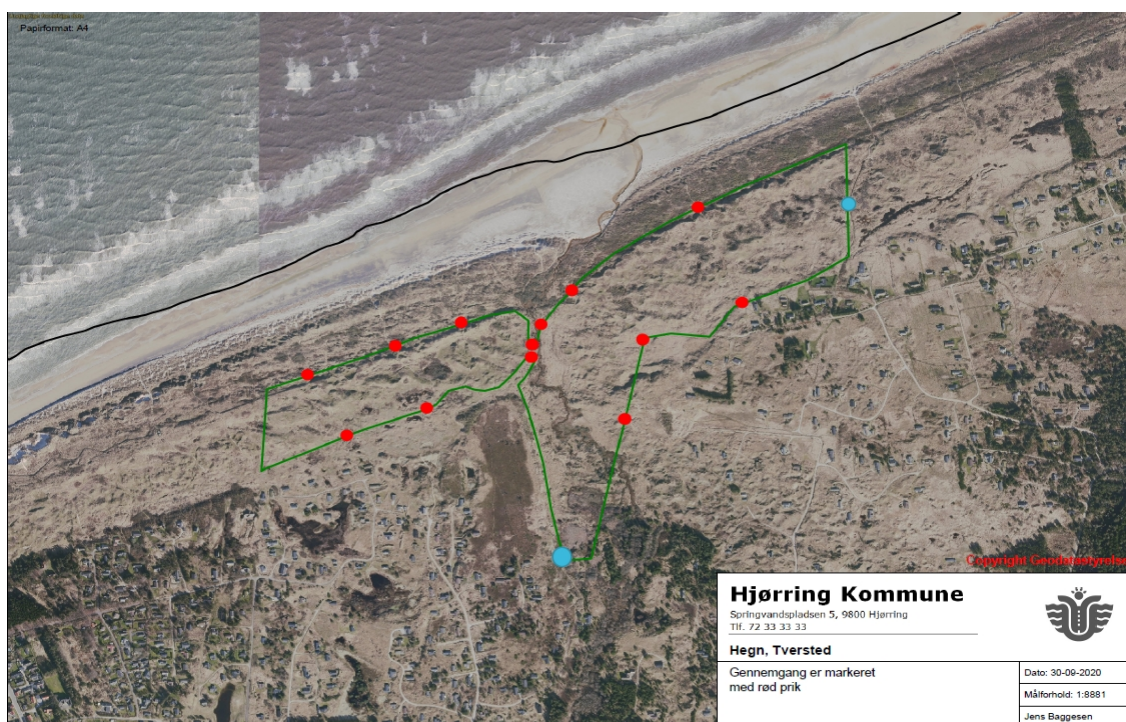
Hjørring Kommune har i mail af 5. november 2020 i enighed med Friluftsrådet fremsendt bemærkninger til:

- Der etableres gennemgange i hegnet. Der henvises til nedenstående kort. Gennemgangene bliver enten klaplåger eller V-gennemgange. Valg af model vælges senere i samarbejde mel-

lem kommunen, dyreholder og eventuelle grundejerforeninger. Stenter opsættes kun som eventuelt supplement til de planlagte gennemgange.

- Der opsættes to-trådet hegn til heste. Hvis der på et senere tidspunkt skal afgræsses med andre dyr, f.eks. får eller geder, suppleres der med 1 eller 2 ekstra tråde.
- Ved indgangene sættes skilte, der først og fremmest viser, at der er offentlig adgang til det indhegnede område samt en vejledning til adgangsreglerne for området, om at vise hensyn til dyr, m.v. Skiltene trykkes, så der ud over relevante piktogrammer er tekst på engelsk og tysk.

Adgangen ses på nedenstående kort.

Fredningsnævnets afgørelse

Forslag til fredning af Tversted Grønne Front betyder, at det ansøgte projekt kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk.1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for.

Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der

er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet kan på baggrund af de foreliggende oplysninger om hegningens placering, adgangsvejenes udformning og skiltning i området meddele dispensation til den ansøgte hegning.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Niels Bjerre

Denne afgørelse sendes til:

1. Tage Leegaard,
2. Jørgen Stubgaard,
3. Miljøstyrelsen,
4. Hjørring Kommune, sagsnr. 01.05.11-P19-1-20,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Hjørring,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Hjørring,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Vendsyssel,
12. Jørgen Rasmussen,
13. Lotte Westergaard,
14. Ole Riis,

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
telefon 3025 5459
mail:nordjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Hjørring Kommune

Den 12. juni 2022

FN-NJN-22-2022: Toiletbygning ved Tversted.

Fredningsnævnet har den 29. marts 2022 fra Hjørring Kommune modtaget en ansøgning om tilladelse til efter nedrivning af eksisterende toiletbygning på matr.nr. 38 bf Tversted By, Tversted, at opføre en ny tidssvarende bygning. Arealet, der er beliggende ved Tannisbugtvej 129, ejes af Hjørring Kommune. Sagen er indsendt af Hjørring Borger- og Turistforening.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af arealerne besluttet at godkende projektet. Begrundelsen for afgørelsen fremgår neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Arealet er omfattet af forslag til fredning af Tversteds Grønne Front, hvor fredningsnævnet traf afgørelse den 27. oktober 2021. Denne afgørelse er påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Fredningen er en tilstandsfredning, som har til formål:

at bevare de åbne og varierede klitlandskaber,

at sikre og forbedre områdets naturværdier, herunder især den righoldige flora og det dertil knyttede dyreliv, at give mulighed for naturpleje med henblik på at bevare og fremme hjemmehørende arter, der er typiske for områdets naturtyper og begrænse omfanget af invasive arter og forhindre deres videre udbredelse,

at sikre og styrke områdets funktion som spredningskorridor for hjemmehørende arter af dyr og planter mellem de fredede områder vest og øst for fredningen og langs kysten,

at sikre og forbedre offentlighedens ret til at færdes og opholde sig i området,

at medvirke til at opfylde Danmarks internationale traktatmæssige forpligtelser med hensyn til at beskytte naturtyper og arter, herunder sikre og forbedre levesteder for Markfirben.

Fredningen har bestemmelse om, at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder, jagt-hytter eller lignende. Bygninger, der er tilpasset landskabet og er nødvendige for den rekreative anvendelse af området, kan dog opføres inden for de to byggefelt, der er vist med særlig signatur på fredningskortet efter forudgående godkendelse af fredningsnævnet for så vidt angår byggeriets udformning og placering og under hensyntagen til det samlede aktivitetsniveau i de fredede arealer.

Hjørring Kommune har i en afgørelse af 29. marts 2022 vedrørende naturbeskyttelseslovens § 3 oplyst, at
”...

Projektet beskrives af ansøger som et tiltrængt kvalitetsløft af faciliteterne og som en forskønnelse af området som både er rettet mod fastboende, daglige brugere og turister.

Bygningerne er tegnet så de falder ind med naturen. Bygningernes vægge beklædes med træ i naturlig farve, taget beplantes med klitgræsser og på sigt skal klitterne flere steder rundt om bygningen brede sig op af facaderne. Ansøger understreger at bygningerne er placeret så langt inde på det befæstede areal så muligt, for stadig at bevare et manøvreareal foran bådhuset. Alle bygninger vil være offentlig tilgængelige.

Den nuværende toiletbygning på 58 m² rives ned og erstattes med følgende:

- Friluftsrum på 50 m² for besøgende og foreninger. I huset kan der holdes pause, møder, spises madpakker, repareres grej og foreninger opbevare deres grej i aflåste skabe.
- Sauna på 12 m² til brug for en større gruppe vinterbadere i Tversted.
- Offentligt toilet og brus på 38m² skal erstatte den eksisterende toiletbygning, som ikke mere er tidssvarende og ikke bidrager positivt til visuelle kvalitet i området.
- Info-center på 9,5 m², en åben overdækning hvor der kan læses om naturen i området samt stand og klitregler. Info-centeret skal erstatte de fritstående tavler foran den nuværende toiletbygning.
- Bygningerne bindes sammen af et trædæk på i alt 115 m².

Den samlede nye bygningsmasse er på 186,5 m², hvoraf 26 m² er beliggende i beskyttet natur. Derudover vil to befæstede områder på i alt 18 m² fremover få lov til at udvikle sig til natur. Yderligere vil klit og klitvegetation på sigt få lov at vokse op af bygninger og trædæk.

Beskyttet natur

Hjørring Kommune vurderer at *dele* af arealet der ønskes bebygget er beskyttet natur omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Arealet er registreret som overdrev og der blev på besigtigelse d. 28. februar 2022 fundet følgende arter: hjælme, marchalm, havtorn, rynket rose, hundegræs, rødsvingel, mark-bynke og mælkebøtte. Arealet fremstår som hvid klit af lavere naturkvalitet som følge af forekomster af rynket rose og færdsel rundt om den nuværende toiletbygning

...”.

Og yderligere:

... Der er forbud mod at foretage ændringer i tilstanden af beskyttede naturarealer. Kommunen kan give dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, hvis der foreligger særlige omstændigheder, når ændringen af tilstanden er væsentlig eller i modstrid med at opretholde naturtypen som et beskyttet naturareal. Bebyggelse vurderes at være en ændring i tilstanden.

Hjørring Kommune vurderer at der i det konkrete tilfælde er tale om særlige omstændigheder. Byggeriet er en ændring af tilstanden, men berører kun 26 m² af et samlet naturareal på over 100 ha. Arealet ligger helt i periferien af overdrevet som er påvirket af færdsel og domineret af få arter modsat andre dele af overdrevet der har karakter af artsrig grå/grøn klit.

Arealet som har karakter af hvid klit er præget af naturlige dynamikker, og vil derfor relativt hurtigt kunne etablere sig efter forstyrrelser på de eksisterende naturarealer samt på de nye udlagte naturarealer og op af bygningens facader. Yderligere lægges der vægt på at Kysthusene vil være tilgængelige for offentligheden og er vigtige for friluftslivet og formidlingen af naturen i området.

Bilag IV-arter

I området omkring Tversted findes markfirben, spidssnudet frø og strandtudse. Arealet er udpeget som levested for bilag IV-arterne markfirben og spidssnudet frø. Markfirben er tilknyttet de lysåbne, varme og sydvendte skråninger med bar og løs jord. De nærmeste fund af arten er ca. 150 meter syd for projektarealet og ca. 700- 800 m mod vest. Det vurderes at det konkrete projektareal er for forstyrret af færdsel til at udgøre et velegnet levested for markfirben.

Spidssnudet frø og Strandtudse er tilknyttet fugtige klitheder og søer og det vurderes derfor ikke, at det konkrete projektareal er et velegnet levested for arten.

Kommunen vurderer som følge af ovenstående, at tilstandsændringen ikke forringer levevilkårene for dyre- og plantearter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV væsentligt.

Natura 2000

Nærmeste Natura 2000-områder er Uggerby Klitplantage og Uggerby Å's udløb beliggende ca. 440 meter mod vest samt den marine del af Skagens Gren og Skagerrak beliggende ca. 150 meter mod nord. Side 5 Kommunen vurderer at projektet ikke påvirker udenfor byggefeltet, og at der derfor ikke sker en påvirkning af habitatnaturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget for de to Natura 2000-områder

...”.

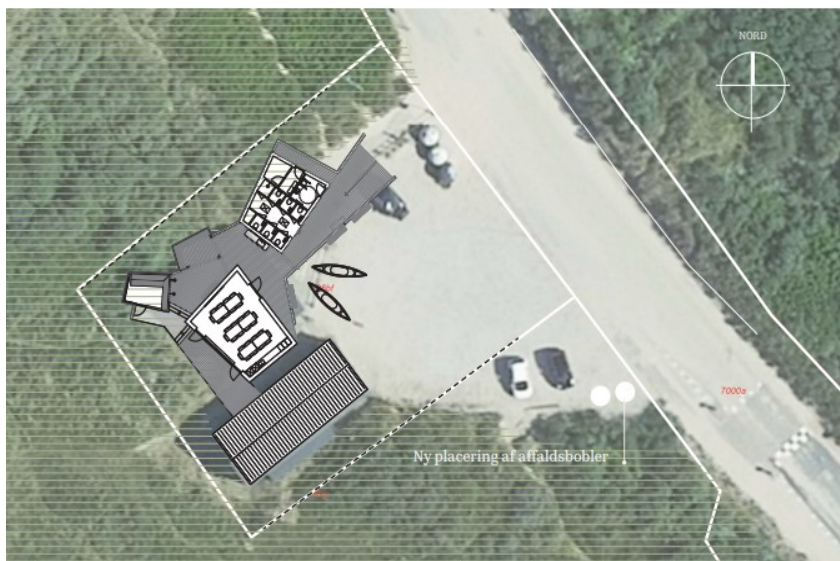
Hjørring Kommune har meddelt dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3 på følgende vilkår:

”...

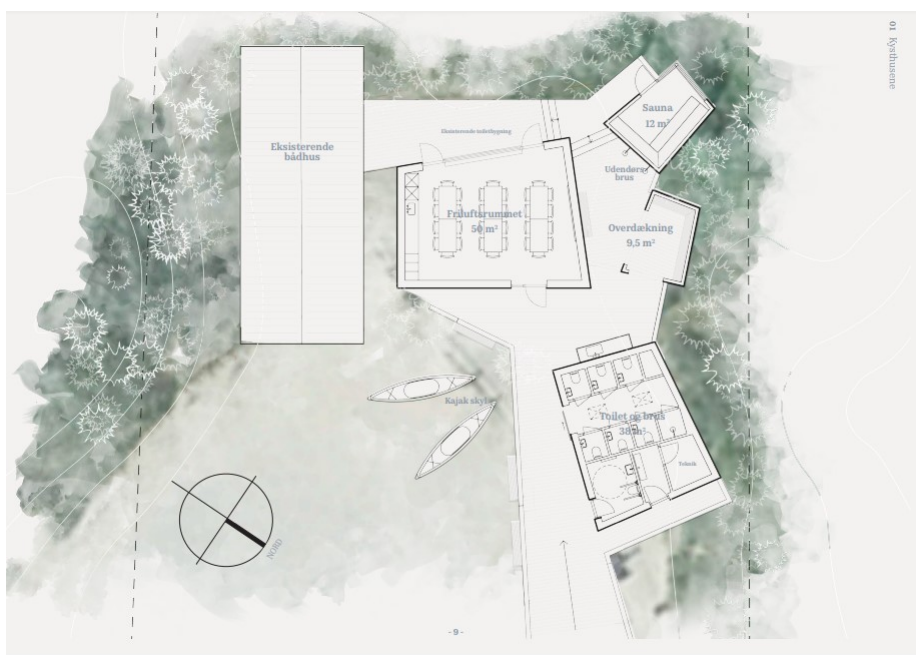
- Kørsel ifm. anlægsarbejdet på arealer med beskyttet natur skal ske under stor hensyntagen til vegetationen. Kørslen skal minimeres til mindst muligt areal og så vidt muligt skal de samme kørespor anvendes.
- Der må ikke opbevares byggematerialer eller ske oplagring af jord/sand på arealer med beskyttet natur.
- Som ansøgt skal der etableres 18 m² ny natur og den eksisterende befæstelse skal bortskaffes.
- Hvor der ifm. anlægsarbejdet opgraves buske af rynket rose, skal disse bortskaffes.
- Der må ikke ifm. reetablering af udenomsarealet udsås græsser eller blomsterblandinger. Den naturlige vegetation skal indfinde sig.

...”.

Følgende situationsplan fremgår af projektbeskrivelsen:

Situationsplan 1:250

Yderligere situationsplan.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 30. maj 2022. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet ved formanden, dommer Niels Bjerre, det ministerielt udpegede medlem Tage Leegaard og det kommunalt udpegede medlem Annette Jensen. For Hjørring kommune mødte Ellen Marie Tranekjær Leed. For Danmarks Naturfredningsforening mødte Arne Simonsen. For Fri-luftsrådet mødte Thomas Jensen. For Tversted Borger- og Turistforening mødte Birthe Østergaard, Charlotte Nichol og Birthe Andersen.

Ansøger oplyste supplerende, at parkeringspladsen fortsat vil være grusbelagt. Der vil i den nærmeste fremtid blive indledt fundraising på enkeltdele af projektet. Det bebyggede areal udvides minimalt. Det oplystes yderligere, at Kystdirektoratet har stillet krav om, at der ikke bygges med store vinduespartier.

Danmarks Naturfredningsforening havde ingen bemærkninger til det ansøgte, såfremt det færdige projekt svarer til visualiseringen i materialet.

Friluftsrådet udtrykte bekymring for, at det vil betyde øget tryk fra maskiner, såfremt byggeriet virkeliggøres i etaper. Charlotte Nichol bemærkede, at der ved planlægningen af byggeriet er taget højde for dette.

Fredningsnævnets afgørelse

Forslaget til fredning af arealer ved Tverstedts Grønne Front betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for.

Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet kan på baggrund af sagens oplysninger godkende nedrivning af den eksisterende toiletbygning og opførelse af den nye tidssvarende bygning på samme vilkår som Hjørring Kommune har stillet.

Fredningsnævnet henstillede til, at Trygfondens skiltning vedrørende redningsmateriel flyttes til en placering tættere på vejen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Niels Bjerre

Denne afgørelse sendes til:

1. Tage Leegaard,
2. Annette Jensen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Hjørring Kommune, att. Ellen Marie Tranekjær Leed,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Hjørring,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Hjørring,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Vendsyssel,
12. Tversted Borger- og Turistforening.

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
telefon 3025 5459
mail:nordjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Den 10. september 2023

Hjørring Kommune.

FN-NJN-10-2023: Udskiftning af spildevandspumpe på Tannisbugtvej 127, Tversted.

Fredningsnævnet har den 14. marts 2023 fra Hjørring Kommune og Hjørring Vandselskab modtaget ansøgning om tilladelse til at udskifte en spildevandspumpe på matr.nr. 38 bf Tversted By, Tversted, beliggende Tannisbugtvej 127, Tversted, 9881 Bindslev.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen fremgår nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Arealet er omfattet af fredningsnævnets afgørelse af 6. oktober 2021 om fredning af Tversted Grønne Front i Hjørring Kommune, der er en tilstandsfredning, som har til formål:

- at bevare de åbne og varierede klitlandskaber,
- at sikre og forbedre områdets naturværdier, herunder især den righoldige flora og det dertil knyttede dyreliv,
- at give mulighed for naturpleje med henblik på at bevare og fremme hjemmehørende arter, der er typiske for områdets naturtyper og begrænse omfanget af invasive arter og forhindre deres videre udbredelse,
- at sikre og styrke områdets funktion som spredningskorridor for hjemmehørende arter af dyr og planter mellem de fredede områder vest og øst for fredningen og langs kysten,
- at sikre og forbedre offentlighedens ret til at færdes og opholde sig i området,
- at medvirke til at opfylde Danmarks internationale traktatmæssige forpligtelser med hensyn til at beskytte naturtyper og arter, herunder sikre og forbedre levesteder for Markfirben.

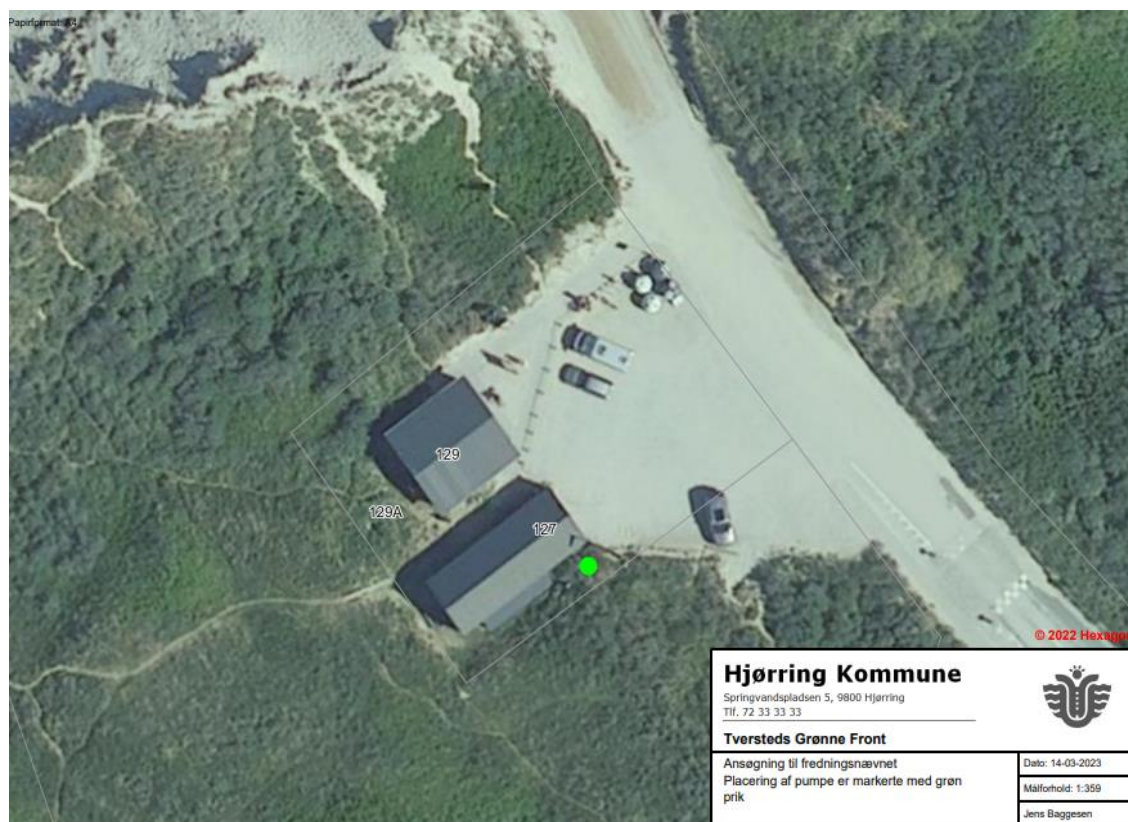
Fredningen har bestemmelse om, at terrænændringer ikke er tilladt, samt at der ikke må etableres faste anlæg.

Hjørring Kommune har om baggrunden for ansøgningen anført:

”...

Den eksisterende spildevandspumpe er nedslidt, og udskiftning er nødvendig for at sikre yderligere kloakering af bygningerne langs den nederste del af Tannisbugtvej. For at gøre det muligt at servicere pumpen, ønskes den flyttet fra en placering bag bådhuset, til en placering tættere ved p-pladsen, men umiddelbart op ad bygningen. Da pumpehuset er grønt eller gråt og kun stikker ca. 1 meter over jorden, vil den ikke virke skæmmende. Gravearbejdet begrænser sig til et hul på ca. 150 cm i diameter, samt nedgravning af ledning på tværs af p-pladsen.

...”

Ovenfor henholdsvis placering af pumpe og billede af en pumpe.

Kommunen har i en tidligere sag (FN-NJN-22-2022- opførelse af ny toiletbygning på samme areal) om Natura 2000- arealer og habitatforhold oplyst følgende:

”... Bilag IV-arter

I området omkring Tversted findes markfirben, spidssnudet frø og strandtudse. Arealet er udpeget som levested for bilag IV-arterne markfirben og spidssnudet frø.

Markfirben er tilknyttet de lysåbne, varme og sydvendte skrån timer med bar og løs jord. De nærmeste fund af arten er ca. 150 meter syd for projektarealet og ca. 700- 800 m mod vest. Det vurderes at det konkrete projektareal er for forstyrret af færdsel til at udgøre et velegnet levested for markfirben.

Spidssnudet frø og Strandtudse er tilknyttet fugtige klitheder og søer og det vurderes derfor ikke, at det konkrete projektareal er et velegnet levested for arten.

Kommunen vurderer som følge af ovenstående, at tilstandsændringen ikke forringer levevilkårene for dyre- og plantearter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV væsentligt.

Natura 2000

Nærmeste Natura 2000-områder er Uggerby Klitplantage og Uggerby Å's udløb beliggende ca. 440 meter mod vest samt den marine del af Skagens Gren og Skagerrak beliggende ca. 150 meter mod nord.

Kommunen vurderer at projektet ikke påvirker udenfor byggefeltet, og at der derfor ikke sker en påvirkning af habitatnaturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget for de to Natura 2000-områder...".

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 30. august 2023. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet ved formanden Niels Bjerre, det ministerielt udpegede medlem Ditte Svendsen og det kommunalt udpegede medlem Anette Jensen. For Hjørring Kommune mødte Jens Baggesen og Laus Gro-Nielsen. For Danmarks Naturfredningsforening mødte Arnold Simonsen. For Friluftsrådet mødte Betty Steglisch-Petersen. For Hjørring Vandselskab mødte Kim Fjordmand og Anders Rasmussen.

Kim Fjordmand og Anders Rasmussen oplyste om behovet for fornyelse af spildevandspumpen samt om en placering, der gør det muligt at servicere denne. Farven bliver antracit-grå. Placeringen tæt op ad redningshuset vil kræve mindre terrænændringer.

Laus Gro-Nielsen oplyste, at der i fredningen er markeret et byggefelt, hvor det er tilladt at bygge, men ikke at terrænregulere.

Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet havde ingen bemærkninger til det ansøgte.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredning af arealer ved Tversted's Grønne Front betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for.

Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der

er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet kan efter de foreliggende oplysninger om placering og baggrund for udskiftning af pumpen meddele dispensation til det ansøgte projekt.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale

gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Niels Bjerre.

Denne afgørelse sendes til:

1. Ditte Svendsen,
2. Anette Jensen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Hjørring Kommune, Sagsnr.: 01.05.10-G01-1-23,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Hjørring,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Hjørring,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
10. Friluftsrådet centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Vendsyssel,
12. Hjørring Vandselskab.

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
telefon 3025 5459
mail:nordjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Der er klaget over denne afgørelse. Sagen behandles i Miljø- og Fødevareklagenævnet, og sagen er først endelig, når klagenævnet har truffet afgørelse.

Den 2. oktober 2023

Hjørring Kommune.

FN-NJN-21-2023: Genopførelse af sømærke på Tannisbugtvej 123, Tversted.

Fredningsnævnet har den 6. juni 2023 fra Hjørring Kommune modtaget en ansøgning om tilladelse til at genopføre et sømærke på matr.nr. 38 az Tversted By, Tversted, beliggende Tannisbugtvej 123, Tversted, 9881 Bindslev. Ansøgningen er indsendt af Tversted Borger- og Turistforening.

De berørte lodsejere er henholdsvis Ingeborg Flensted Nielsen og dødsboet efter Johannes Hoffmann, som begge har meddelt samtykke til det ansøgte.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation med stemmerne 2-1. Begrundelsen for afgørelsen fremgår nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Arealet er omfattet af fredningsnævnets afgørelse af 6. oktober 2021 om fredning af Tversteds Grønne Front i Hjørring Kommune, der er en tilstandsfredning, som har til formål:

- at bevare de åbne og varierede klitlandskaber,
- at sikre og forbedre områdets naturværdier, herunder især den righoldige flora og det dertil knyttede dyreliv,
- at give mulighed for naturpleje med henblik på at bevare og fremme hjemmehørende arter, der er typiske for områdets naturtyper og begrænse omfanget af invasive arter og forhindre deres videre udbredelse,
- at sikre og styrke områdets funktion som spredningskorridor for hjemmehørende arter af dyr og planter mellem de fredede områder vest og øst for fredningen og langs kysten,
- at sikre og forbedre offentlighedens ret til at færdes og opholde sig i området,
- at medvirke til at opfylde Danmarks internationale traktatmæssige forpligtelser med hensyn til at beskytte naturtyper og arter, herunder sikre og forbedre levesteder for Markfirben.

Fredningsafgørelsen har bl.a. bestemmelser om, at terrænændringer ikke er tilladt. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder, jagthytter eller lignende. Det fremgår også af fredningsafgørelsen, at der ikke må etableres faste anlæg og konstruktioner, som f.eks. nye veje, tårne, jagstiger, vindmøller, solcelleanlæg, tankanlæg, transformerstationer og master.

Det fremgår af sagens oplysninger, at sømærket i Tversted blev fjernet af tyskerne under besættelsen.

Tversted Borger- og Turistforening har bl.a. vedrørende det ansøgte anført:

”...

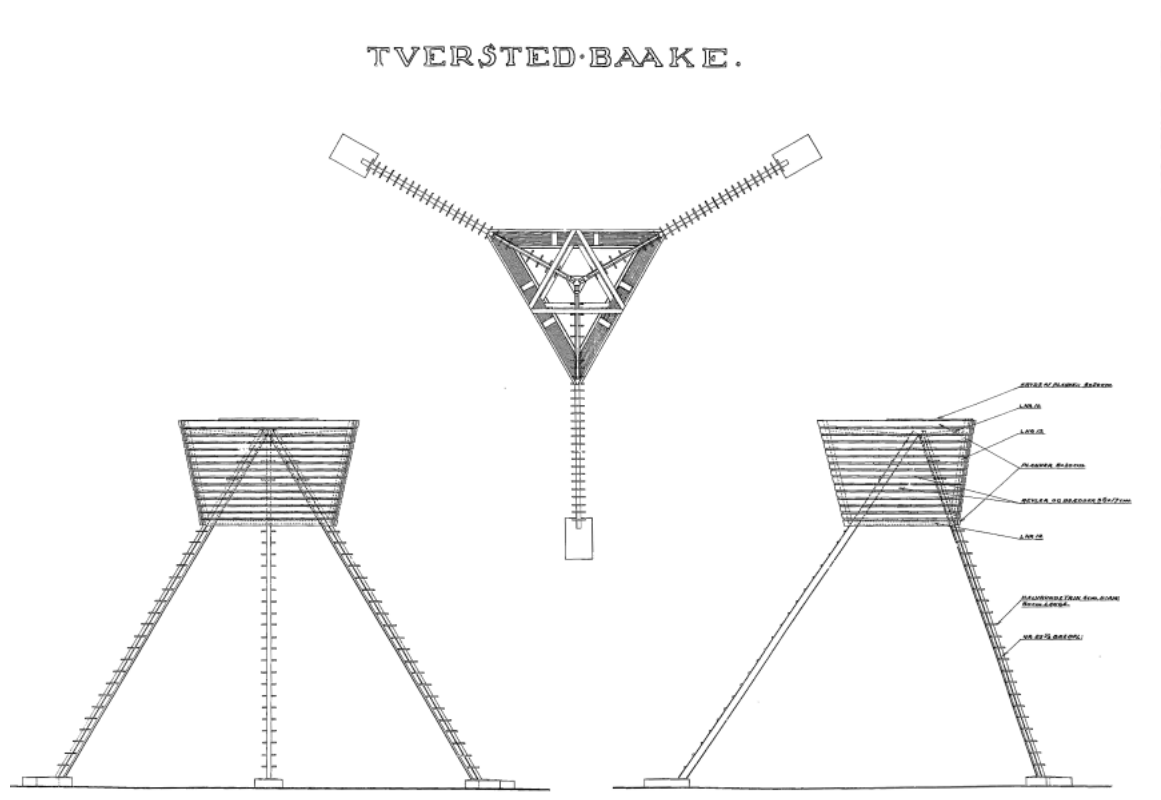
Sømærket ønskes opført efter de oprindelige tegninger som en historisk korrekt kopi af det i 1885 opførte Sømærke. (se bilag 1, tegning af ”Tversted Baake” optegnet af Fyr- og Vagervæsenet dateret 17.12 1936) Sømærket bliver ca. 14 meter højt og de 3 støtteben ønskes placeret på den oprindelige placering. Se bilag 2, ”korrespondance med Kystdirektoratet”. Sømærkets ben påtænkes udført uden trin af personsikkerhedsmæssige årsager. Sømærket ønskes genopført af kulturhistoriske grunde som vartegn for Tversted, og som en hyldest til de søfolk der har ydet en stor indsats i forbindelse med strandinger mv.

Ønsket om genopførelse af Sømærket i Tversted bunder i en bred opbakning i lokalsamfundet, hvilket har afstedkommet denne ansøgning fra Tversted Borger- og Turistforening. Herudover bakkedes ansøgningen op af lodsejer Ingeborg Flensted Nielsen, Hotel Tannishus (nabolodsejer), og Tversted-Uggerby-Sørig Lokalhistorisk forening.

...”

Det er videre oplyst, at ansøger har kontakt til Kystdirektoratet. Hvis sømærket ønskes genopført med den oprindelige placering, vil der være tale om en placering indenfor klitfredningslinjen.

Tversted Borger- og Turistforening vil med accept fra lodsejeren komme til at stå som ejer af Sømærket og varetage den daglige drift og vedligeholdelse af Sømærket.

Hjørring Kommune har supplerende til ansøgningen anført, at ønsket om at genopføre sømærket skal være et kulturhistorisk vartegn for Tversted samt en hyldest til de søfolk, der har ydet en stor indsats i forbindelse med strandinger mv.

Ovenfor ses tre mulige placeringer i forhold til det blå ishus.

De tre placeringer ift. publikumsområdet markeret grønt.

Ovenfor ses mulige placeringer:

- placering ved bænke på klittoppen,
- placering ved formidlingstavlen
- placering i beskyttet natur, § 3, hvor der nu er hybenkrat og et ganske lille aftryk
- bedste kulturhistoriske placering er hvor det oprindelig stod.

Hjørring Kommune har vurderet, at der kan gives dispensation, hvis fredningsnævnet vurderer, at den kulturhistoriske værdi ved genopførelsen af et sømærke vægter højt nok. Det er også kommunens vurdering, at en eventuel etablering af sømærket ikke vil forhindre nogle af fredningens formål i

forhold til naturværdier og biodiversitet. Spørgsmålet er, om etableringen er i konflikt med formålet med fredningen ”At bevare de åbne og varierede klitlandskaber”. Der er tale om en relativ spinkel konstruktion, så sømærket vil ikke forhindre udsigten udover klitlandskaberne, men sømærket vil selvfølgelig påvirke udsigten markant i området omkring Tannisbugtvej.

Hjørring Kommune har i ansøgningen udtalt, at man agter at give en dispensation i forhold til Naturbeskyttelsesloven § 3, da der er tale om en meget begrænset påvirkning af planter og dyr. Hjørring Kommune har vurderet, at placeringen i alternativ 2, giver den mindste påvirkning, da der her er et stort krat med rynket rose. Det vil blive et vilkår i en eventuel tilladelse, at dette krat skal fjernes i forbindelse med etableringen. Etableringen af sømærket vil endelig også kræve en landzonetilladelse. Administrationen har vurderet, at denne tilladelse skal diskuteres og vedtages af Teknik og Miljøudvalget, når der foreligger en afgørelse fra fredningsnævnet.

Hjørring Kommune har vedrørende Natura 2000-områder og habitatforhold oplyst følgende:

”... Fredningen ”Tverstedes Grønne Fronts” grænser op til to Natura 2000 områder. Det drejer sig om habitatområderne ”H5 Uggerby Klitplantage og Uggerby Å’s udløb, Natura 2000-område nr. 5, Habitatområde H5 ” og ”H1 Skagens Gren og Skagerrak”. Derudover er der 4,8 km til habitatområdet ”H2 Råbjerg Mile og Hulsig Hede”.

Det vurderes, at sømærket på ingen måder kan påvirke arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget for habitatområdet ”H2 Råbjerg Mile og Hulsig Hede”, der ligger over 4,8 km væk. Der er ingen af fredningsbestemmelserne, der vil kunne påvirke arter eller naturtyper på den afstand. Det samme gælder for andre natura 2000 områder, der ligger endnu længere væk.

Det vurderes ligeledes, at sømærket ikke har en væsentlig påvirkning af Natura 2000-område nr. 1, Habitatområde H1 ”Skagens Gren og Skagerrak”. Den terrestriske del ligger mere end 25 km væk, og bliver derfor ikke påvirket. Den marine del støder op til fredningen, men sømærket vil ikke på nogen måde påvirke havet direkte. Det vurderes ligeledes, at sømærket ikke har en væsentlig effekt på arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget for dette område.

Der er fundet markfirben inden for en afstand af 50 meter fra placeringen af sømærket. Det vurderes ikke, at området er levested for andre arter på Habitatdirektivets bilag IV.

Hjørring Kommune vurderer at påvirkningen fra sømærket vil være så lille, at levesteder (yngle- og rastesteder) for markfirben ikke vil blive påvirket. Kommunen agter at stille vilkår om en etablering af sømærket i sensommer/efterår, hvor markfirben ikke har æg eller ligger i dvale i sandet. Det vurderes, at firbenene i dette tidsrum, vil løbe væk fra evt. maskiner, så der ikke er fare for at der er individer, der bliver slået ihjel.

Der er i forvejen en meget befærdet sti i området, så det vurderes, at der ikke vil komme mere forstyrrelse.

...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har den 30. august 2023 behandlet sagen på et møde med besigtigelse. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet ved formanden, dommer Niels Bjerre, det ministerielt udpegede medlem Ditte Svendsen og det kommunalt udpegede medlem Anette Jensen. For Hjørring Kommune mødte Jens Baggesen og Laus Gro-Nielsen. For Danmarks Naturfredningsforening mødte Arnold Simonsen. For Dansk Botanisk Forening mødte Flemming Thorning-Lund. For Friluftsrådet mødte Betty Steglich-Petersen. For Tversted Borger- og Turistforening mødte Birthe Østergaard. For Lokalhistorisk

Forening mødte Kjeld Larsen. Arkitekt Nils Bundgaard var mødt. For lodsejerne mødte Ingeborg Flensted Nielsen og boet efter Johannes Hoffmann v/ Rasmus Hoffmann.

Repræsentanterne for Hjørring Kommune oplyste, at der skal etableres en trappe for at skåne klitlandskabet og begrænse påvirkningen af planter og dyr, hvis der gives tilladelse til en genopførelse af sømærket.

Nils Bundgaard henviste til, at det oprindelige sømærke ufrivilligt blev fjernet af tyskerne under krigen.

Danmarks Naturfredningsforening v/ Arnold Simonsen bemærkede, at foreningen må udtale sig imod en imødekommelse af det ansøgte projekt. De landskabelige værdier må gå forud for de kulturhistoriske værdier. En genopførelse af et meget stort sømærke, som blev fjernet helt tilbage under besættelsen, vil være i strid med fredningens formål.

Dansk Botanisk Forening v/Flemming Thorning-Lund kunne tilslutte sig de bemærkninger, som blev fremført af Danmarks Naturfredningsforening. Flemming Thorning-Lund henviste til, at de berørte arealer er omfattet af en helt ny fredning. Situationen havde måske været anderledes, hvis man i fredningsforslaget/fredningsafgørelsen havde taget højde for en mulig genopførelse. I dag vil etablering af et sømærke være i strid med formålet med fredningen.

Friluftsrådet v/ Betty Steglich-Petersen bemærkede, at sømærket i sin tid blev opført af hensyn til søens folk. Dette hensyn er ikke længere aktuelt og det ligger nu langt tilbage i tiden, at sømærket blev fjernet. Projektet er et voldsomt bygningsværk, som er i strid med formålet med fredningen. Naturen er et naturligt ”tårn” i sig selv.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredning af arealer ved Tverstedts Grønne Front betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for.

Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

2 af fredningsnævnets medlemmer stemmer for at meddele dispensation til genopførelse af sømærket. Disse medlemmer, der er enige om, at sømærket kan placeres på det sted, hvor det oprindelige sømærke stod, har navnlig lagt vægt på den kulturhistoriske værdi, der er forbundet med en genopførelse af sømærket. Ved etablering af sømærket skal der sikres en hensigtsmæssig adgang, som nedbringer slid på naturen.

Ét medlem stemte imod at meddele dispensation under hensyn til, at det planlagte sømærke er et markant bygningsværk med en meget synbar placering i området. Dette medlem vægter de landskabelige værdier højere end de mere kulturhistoriske værdier. Fredningen har bl.a. til formål ”at bevare de åbne og varierede klitlandskaber”, og genopførelse af sømærket på 14 m i højden vil i et vist omfang være i strid med dette delmål.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet, hvilket indebærer, at der meddeles dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog

ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Niels Bjerre.

Denne afgørelse sendes til:

1. Ditte Svendsen,
2. Anette Jensen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Hjørring Kommune, Sagsnr.: 01.05.10-G01-1-23,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Hjørring,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Hjørring,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
10. Friluftsrådet centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Vendsyssel,
12. Tversted Borger- og Turistforening, att. Birthe Østergaard,
13. Lokalhistorisk Forening ved Kjeld Larsen,
14. Ingeborg Flensted Nielsen,
15. Boet efter Johannes Hoffmann.
16. Arkitekt Nils Bundgaard.